

Polder.blad

EEN
PLUSPUNT
VOOR DE
NATUUR

April 2013

natuurpunt

Hobokense Polder

Gulden sleutelbloem - Foto: Guy Borremans

De lente ontwaakt

EEN
PLUSPUNT
VOOR DE
NATUUR

Hier ontwaakt heel stillekes de lente, de vogels beginnen te fluiten, de katjes komen aan de bomen en de eerste padden zijn de straat overgestoken.

Bij het schrijven van het voorwoord zijn er al drie dagen voorbij met goed en warm weer en in totaal al meer dan **700 amfibieën** die levend zijn overgezet.

Voor de rest is er weeral heel wat gebeurd de afgelopen maanden.

We hebben een vogelwerkgroep **ARDEA** zien geboren worden. Zij gaan instaan voor heel wat vogelstudieactiviteiten in onze regio.

Het peter- en metergebeuren rond de **slechtvalken** was ook een leuk moment. Rond deze twee items is er verder in het tijdschrift meer aandacht.

Dan is ook de **kijkhut** hersteld en zijn er twee nieuwe **educatieve borden** geplaatst.

Door de Goudklompjes werden er **klap- en andere poorten** geplaatst. En bijna al ons **hakhout** is verkocht geraakt aan partikulieren. Ook dit jaar is de dierentuin van Antwerpen terug actief in de Polder: zij komen onze wilgentakken halen als voedsel voor hun dieren.

Inhoudstafel

Editoriaal	2
Kalender	3
Cursus Mieren	7
Beheer door Goudklompen	8
Educatieve borden	10
Een heel speciale geboorte	11
Wat gebeurt er in de Polder?	12
Lente-opruimactie in Polder	13
Vogelwerkgroep ARDEA	15
Slechtvalken op 't Kiel	17
Waarnemingen in de regio	19
Watervogeltellingen	21
Bestuursplan Hoboken/A'pen	22
Geocaching in de Polder	24
Met kinderen in de Polder	25
Kraanvogeltrek	26
Roger en Lientje, de bevers	27
De bever	28
Onze sponsors	29
Magische wandelingen	29
Colofon	30
De afdeling in beeld	31
Activiteitenkalender	32

Met dank aan de fotografen.
Enkele foto's werden van internet geplukt.

En er zijn in 2013 al **3 kleine kalfjes geboren**: twee zijn nog in de Polder en eentje is naar een kinderboerderij in Brugge verhuisd. Moeders en zonen stellen het goed.

Ook is het **raster** van de dieren nog eens vergroot. Er zijn weer twee stukken waar veel Japanse duizendknoop groeit, mee opgenomen. Onze dieren gaan kunnen smullen dit voorjaar.

Je ziet het. Het is maar een kleine greep van dingen die in en rond onze Polder gebeurden, we hebben ze zeker niet allemaal opgesomd.

Maar wat je allicht zal interesseren, is ons programma voor de komende lentemaanden. April, mei en juni: dan moet je buiten zijn en genieten van de natuur in de Hobokense Polder. dat kan volop tijdens een **wandelzoektocht** die we met het Cultuurcafé Moretus organiseren, tijdens een **vroegochtendwandeling** met een openluchtontbijt, tijdens een **kruidenwandeling** met een openluchtcooksessie, tijdens een **schemerwandeling**, ... maar zeker ook bij het **speuren naar trekvogels** op hun tocht naar het noorden. Op eigen initiatief kan je gaan **geocachen** in de Polder of er met de kinderen en de leuke **doerugzakjes** een leerzame wandeling maken.

Je kan ook verder met ons op stap: naar het Raspaillebos in de Vlaamse Ardennen, naar de duinen van De Panne, naar de Ourthe voor een pittige kajaktocht.

Kijk zeker onze kalender na en noteer al wat je boeit in je agenda!

We zien elkaar wel.

Veel leesplezier.
Danny

Voorkaft: Grauwe gans
Foto: Pierre Nowosad
Achterkaft: Foto: Eef Flo

Van harte welkom
op onze activiteiten !

Honden kunnen in ons
natuurgebied Hobokense
Polder mee aan de leiband,
maar kunnen niet mee bij
andere activiteiten.

Kostendelend vervoer
(5 eurocent/km wordt op de
afspraakplaats georgani-
seerd)

Kindvriendelijke tocht

Voor deze activiteiten dient
ingeschreven te worden

Zaterdag 30 maart (Paaszaterdag) vanaf 7 u

Start van de lentetrekellingen op de Scheldedijk, Hoboken

Een initiatief van de Vogelwerkgroep Ardea

Coördinator: Luc Van Schoor, 0494/33 63 09 - luc.vanschoor@scarlet.be

Na de succesrijke reeksen voorjaars-
trekellingen van de voorbije 3 jaar
plant de Vogelwerkgroep Ardea o.l.v.
Luc Van Schoor ook deze lente vogel-
trekellingen langs de Scheldedijk
aan de Hobokense Polder.

Dit initiatief kwam 3 jaar geleden tot
stand op aanraden van de vogel-
waarnemers van de nabijge trektel-
post Kruibeekse Polder.

Voorjaarsrekellingen kennen een
ander verloop en met deels andere
vogelsoorten dan in het najaar.
Ze is korter van duur en meestal
sterk gebonden aan gunstige weers-
omstandigheden. Op mooie dagen
kunnen er plots heel wat overtrek-
kers waargenomen worden op weg
naar hun noordelijke broedplaatsen.
Daarbij horen niet alleen typische
zangvogels als gele kwikstaart en
allerlei piepers maar ook regenwulp,
purperreiger en aardig wat roofvogels
als boomvalk, kiekendieven,
wouwen, tot zelfs visarend. Stof

genoeg dus voor een boeiende ken-
nismaking met de voorjaarsrek in
eigen omgeving !

Zoals gewoonlijk situeert de trektel-
post zich op de Scheldedijk langs de
Hobokense Polder, verlengde van
Petroleumkaai (parking)

**De tellingen beginnen op Paas-
zaterdag 30 maart en eindigen op
zondag 5 mei.** In deze periode zal
zowel tijdens de weekends als op
weekdagen geteld worden indien de
weersomstandigheden het toelaten.
In principe wordt er waargenomen
tussen 7 u en 12 u, maar uitzonde-
ringen kunnen de regel bevestigen.
Opgelet: Vanaf Pasen 31 maart
zomeruur!

Ardea doet een oproep aan alle
vogelliefhebbers, van leek tot ken-
ners, om met ieders inbreng van
deze lentetrekellingen een succes te
maken ! Geef een seintje aan Luc als
je wil deelnemen.

Zaterdag 6 april om 8 u

Op stap in het Raspaillebos (Vlaamse Ardennen)

Gids en leiding: Danny Jonckheere, 0478 33 24 27

Info gebied: zie middenkatern Natuur.blad maart-april 2013

Op de steile hellingen van de Bos-
berg ligt het Raspaillebos (Geraards-
bergen-Galmaarden). Bronbeekjes
hebben er een mozaïek van scherpe
ruggen, valleities en verzakkingen
geboetseerd. Omwille van zijn uit-
zonderlijke ecologische en culturele
waarde werd dit bos beschermd als
landschap. In het voorjaar kan je
hier genieten van de kleurenpracht
van boshyacinten, bosanemonen,
daslook en sleutelbloemen. De
bronbeekjes zijn het leefgebied
van de zeldzame vuursalamander.
En de brede bosranden van strui-
ken en ruigtekruiden vormen een
lichtrijke overgang tussen het bos
en de omliggende akkers. In deze
overgangszone heerst een specifiek
microklimaat, waar heel wat zoogdie-
ren (wezel, hermelijn, bunzing,...),
vogels (zwartkop, nachtegaal,
geelgors...) van profiteren. Op de
top van de Bosberg heb je een schit-
terend uitzicht over de Dender- en

Markvallei. Maar de Bosberg is niet
alleen de stevige kuitenbijter uit de
Ronde van Vlaanderen. Samen met
de andere beboste hellingen tussen
de Mark en de Dender vormt ze een
belangrijk richtpunt voor tienduizen-
den vogels op hun jaarlijkse trek
naar het zuiden. De rijke populatie
van roofvogels in het bos – buizerd,
torenvalk, wespindief, havik, steun-
uil – getuigt van een gezonde voed-
selpiramide in het bos.

In de IJzertijd behoorde het Ras-
paillebos - net als het Zoniënwood
- tot het immense Kolenwoud. Het
Oud-Vlaamse 'raspe' (schaven,
raspen) verwijst naar het traditionele
hakhoutbeheer in dit bos. Om de
twaalf tot achttien jaar worden oude
stronken van bomen en struiken tot
aan de grond afgezet. Hier schiet-
ten nieuwe loten uit, die tot aan de
volgende kapbeurt verder uitgroeien.
Op plaatsen waar dit hakhoutbeheer
in eer gehouden wordt, groeien zeld-

Foto: Luc De Keersmaecker (INBO)

zame planten als de eenbes, en wat later in de lente de bos- en de grote keverorchis.

Praktisch: Afspraak om 8 u op de parking van zwembad Sorgvliedt, Krijgsbaan Hoboken. Kostendelend samenrijden aan 7 eurocent/km. Totale afstand is ca 140 km.

Graag inschrijven. Zo kunnen we

ook schikkingen treffen voor mensen die geen eigen vervoer hebben. Einde in Hoboken omstreeks 17 u. Meenemen: boterhammekes, drinken voor onderweg, verrekijker, foto toestel en veel wandelplezier. Telefoon of mail naar Danny Jonckheere, 0478/33 24 27 - jonckheeredesmedt@gmail.com.

Dinsdag 16 april om 20 u

Open bestuursvergadering in Zaal Moretus

Alle geïnteresseerden welkom!

Donderdag 25 april om 19.30 u

Start van de cursus Mieren

Lesgever: Joeri Cortens

Twee theorielessen (25 april en 2 mei) in Sportcentrum Aartselaar en één praktijkuitstap (4 mei) in de Hobokense Polder.

Meer info elders in Polder.blad. Snel inschrijven !!!!

Zondag 28 april vanaf 13.30 u

Wandelzoektocht en eetmaal in CultuurCafé Moretus

Een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar en CultuurCafé Moretus

Zin in een familiale wandelzoektocht in de Hobokense Polder? Natuurpunt Hobokense Polder en CC Moretus slaan de handen in elkaar en dokteren een prettige wandelzoektocht voor jong en oud uit in het prachtige natuurgebied: de Hobokense Polder. Na de zoektocht wordt een warm eetmaal aangeboden in het CC Moretus. En natuurlijk worden de winnaars van de zoektocht bedacht met een mooie prijs.

Praktisch:

Vrij vertrek tussen 13.30 u en 14.30 u in het CC Moretus, Berkenrodelei 36 Hoboken. De wandelzoektocht neemt ca 2,5 uur in beslag. Uiterlijke terugkeer in CC om 17.30 u. Avond-

maal, gevolgd door prijsuitreiking. Einde omstreeks 19 u.

Info en **verplichte inschrijvingen ten laatste 25 april** bij Luk en Ria Smets-Thys, 0477/66 94 32 - ria.thys@telenet.be of Tony De Vogelaer (verantwoordelijke CC Moretus), 03/ 827 29 45 - info@brouwerij-dearend.be. Bij inschrijving melden wat u als avondmaal wenst: Stoofvlees met frietjes of Vegetarische spaghetti. **Inschrijving is pas definitief na storting** van 15 euro p/p (zoektocht, eetmaal en 1 drank) op rek. BE35 9796 3996 0737 van Natuurpunt Hobokense Polder. Kinderen van 6 tot en met 12 jaar betalen 8 euro. Kinderen beneden de 6 jaar: gratis.

Zaterdag 4 mei om 6 u

Vroegochtendwandeling in de Hobokense Polder

Met aansluitend een openluchtontbijt. Inschrijven voor 1 mei !

Gidsen: Danny Jonckheere, 03/ 828 64 03 en Wim Mertens, 03/216 93 62
Ontbijtinformatie: Jeannine Nieland, 03/887 85 65 - polderbloemeke@hotmail.com en Sylvia Van den Broeck, 0474 /25 22 27

Deze vroegochtendwandeling is een klassieker en blijft telkens een zeer leuke trip in onze Polder. Zien hoe nevel en mist optrekken, horen hoe de vogels ontwaken en hun eerste liedjes fluiten. En misschien kunnen we al de eerste zomervogels

waarnemen, die een plekje aan het zoeken zijn om te gaan broeden. Dit moet je echt eens gedaan hebben. En we gaan natuurlijk ook eens kijken hoe de Gallowayrunderen en de Konikpaarden het stellen. In het voorjaar zijn er immers drie nieuwe

Boshycint - Foto: Ria Thys

Op bezoek bij telgroep tijdens vroegochtendwandeling
Foto: Sonja Van Kerckhove

kalfjes geboren, waarvan er twee in de Polder vertoeven.

En al voor de zesde keer koppelen we aan deze wandeling iets extra's. Van wandelen krijg je immers honger. Vandaar dat we je een volwaardig ontbijt aanbieden in de natuur!

Praktisch: afspraak om 6 u op de Schroeilaan (parkeerstroken nabij station). Einde ontbijt voorzien om-

streeks 10 u.

Inschrijven noodzakelijk voor 1 mei! Voor het ontbijt betaal je 4 euro per persoon en 2 euro voor kinderen tussen 4 en 14 jaar. **Stort je deelnamebedrag voor 1 mei op rek. BE35 9796 3996 0737** van Natuurpunt Hobokense Polder met als mededeling "ontbijt Hobokense Polder" en het aantal personen.

Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids

Pinkstermaandag 20 mei om 13.30 u

Kruidenwandeling in de Polder en openlucht koken met verse kruiden uit het natuurgebied

Wandelgids: Danny Jonckheere

Info en inschrijvingen: Jeannine Nielandt, 0475/42 95 23 of Ria Thys, 03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Gezien het succes van het openlucht koken vorig jaar, herhalen we dit ook dit voorjaar.

We maken eerst een wandeling van ca 2,5 u in de Polder met de bedoeling een aantal eetbare kruiden te plukken.

Daarna gaan we aan de slag om een gezond en lekker eetmaal te bereiden. Het juiste menu moeten we nog bepalen. Koken doen we in openlucht. En natuurlijk zullen we alles ook ter plekke opsmullen.

Praktisch: Jeannine, Sylvia en Ria

zetten je aan het werk en voorzien alle kookspullen. Er kunnen 20 personen deelnemen. Dus snel **inschrijven door 5 euro p/p te storten op rekening BE35 9796 3996 0737** van Natuurpunt Hobokense Polder met als mededeling "kooknamiddag" + aantal personen.

Afspraak om 13.30 u aan het bord op de Scheldelei, tegenover de Leigrachtlaan. Einde voorzien omstreeks 18 u. Deze activiteit gaat niet door bij regenweer.

Dinsdag 21 mei om 20 u

Open bestuursvergadering in Zaal Moretus

Alle geïnteresseerden welkom!

Zaterdag 8 juni om 7.30 u

Wandelen in de duingebieden van De Panne

Gids: Marnix Lefranc

Leiding: Ria Thys, ria.thys@telenet.be - 03/289 73 66

Vandaag gaan we op ontdekking in de duingebieden van De Panne. We brengen een bezoek aan het meest gekende gebied, nl. "De Westhoek". Het is het oudste natuurreservaat van Vlaanderen en met zijn 345 ha ook het grootste aaneengesloten duingebied aan onze kust.

We hebben aandacht voor de verschillende landschapstypen: zeereep-, loop- en paraboolduinen, duingraslanden en duinpannen.

De Westhoek is vooral gekend voor zijn uitzonderlijk rijke flora met soorten zoals parnassia, teer guichelheil, geel zonneroosje en verschillende

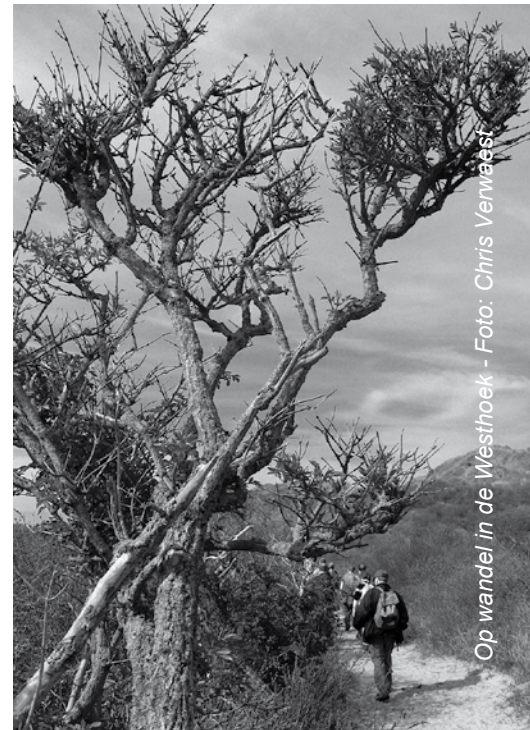
soorten orchideeën. Ook tal van vogelsoorten vinden hier een geschikte broedplaats. De nachtegaal is hier goed vertegenwoordigd met daarnaast nog soorten zoals grasmus, sprinkhaanzanger, kuifleeuwerik en graszanger.

Grote delen van het gebied worden actief beheerd om de meest kwetsbare gebieden te vrijwaren. Hierbij worden in toenemende mate grote halfwilde grazers ingezet (Shetland pony's, ezels en Schotse hooglandrunderen).

We maken een stevige strandwan-

Foto: Tinne Van den Bossche

Op wandel in de Westhoek - Foto: Chris Verwaest

deling op zoek naar schelpen en andere strandvondsten.

Tot slot brengen we nog een bezoek aan twee andere natuurgebieden, nl. de Houtsaegherduinen en de Oosthoekduinen.

In de Houtsaegherduinen vinden we goed ontwikkelde duingraslanden met soorten zoals geel zonneroosje en walstrobremraap. Aan de Oostdoekduinen vinden we een cultuurlandschap dat een mooie overgang maakt van duin naar polder met veel ruimte voor natuur. Kortom een zeer gevarieerd en niet te missen programma!

Praktisch: Vertrek om 7.30 u / terug om 20 u onder de viaduct ter hoogte van Taverne 't Spant, Boomsesteenweg 335 in Wilrijk.

Inschrijven verplicht: Ria Thys, 03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be. Zo kunnen we ook schikkingen treffen voor mensen die geen eigen vervoer hebben.
Onkosten: kostendelend samenrijden aan 7 eurocent per kilometer (heen en terug is ca 300 km)
Meebrengen: picknick en een drankje voor onderweg, goede wandelschoenen, zonnecrème en -petje

Zaterdag 15 juni om 7.15 u

Kajakken op de Ourthe

Een organisatie van Natuurpunt Anders

Gids: Jorn Van den Bogaert

Info: Eva Suls, natuurpunt.antwerpen@hotmail.be

Vandaag nemen we jullie mee op een kajakexcursie in de Ardennen! Tijdens deze kajaktocht zullen we kunnen genieten van de prachtige natuur van de echte Ardennen en zijn er regelmatig beversporen, waterspreeuwen, ijsvogels en grote gele kwikstaarten waar te nemen. Dit is de ultieme manier om de prachtige natuur van de Ourthe te ontdekken.

We starten 's morgens onze vaartocht op de Ourthe net stroomafwaarts van de brug aan de stuwdam van Nisramont. Onderweg stoppen we om te picknicken (eten kan meegenomen worden in afsluitbare emmers/ tonnen met draaideksel). We beëindigen deze natuurlijke daguitstap 's avonds bij het genot van een heerlijke vegetarische maaltijd in een plaatselijk restaurant.

Over het algemeen laat de hoeveelheid water in de Ourthe een rustige afvaart toe van april tot oktober. Als het waterniveau te laag is, kan er meestal wel een afvaart gebeuren op het stuwmeer van Nisramont. Door de stuwdam van Nisramont, kan het waterniveau gegarandeerd worden en is een afvaart hier dus mogelijk. Dit is geen gewoon stuwmeer, maar de samenvloeiing van de Oostelijke en de Westelijke Ourthe. Het is een prachtig natuurlijk traject!

Kunnen zwemmen is wel een noodzaak. De kajakverhuurder stelt reddingsvesten ter beschikking. Iedereen met een goede fysiek is van harte welkom!

Praktisch: afspraak om 7.15 u aan 't Spant, Boomsesteenweg 335 Wilrijk (parkeerplaatsen onder de viaduct). We vertrekken om 10 u met onze kajaks op de vertrekplaats Nisramont voor de Ourthe-afvaart (adres wordt aan deelnemers later meegedeeld) Aankomst op eindpunt La Roche is voorzien rond 17 u. Daar zullen de chauffeurs terug meegaan om de wagens te gaan halen (ophaling wagens +/- 25 min)
We verplaatsen ons met eigen wagens op basis van kostendelend vervoer, dit is 7 eurocent per km, te betalen aan de chauffeur.
Meebrengen: middaglunch + drank, extra kledij en schoenen of sandalen waarmee je in het water kan gaan. Bij warm weer zonnecrème en bij regenweer regenjasje niet vergeten!
De prijs van de kajaktocht zelf is afhankelijk van het aantal deelnemers en ligt tussen 15 à 20 euro (totale duur van de tocht is 4 tot 6 uur).

's Avonds eten we warm in een restaurant in Vielsalm Het vegetarisch driegangenu aan 19,50 euro p.p is apart te verrekenen: Salade met

Parnassia

Waterspreeuw

brie en walnoten - Gevulde paprika met rösti - Dessert. Personen die bij het hoofdgerecht liever geen rösti wensen, maar liever frietjes of aardappelkroketjes, vragen wij vriendelijk om dit bij de inschrijving te vermelden.

Wie interesse heeft, mag zich inschrijven door een mail te sturen naar Eva Suls, natuurlandpunt.antwerpen@hotmail.be met de vermelding van het aantal personen.

De inschrijving is pas geldig na **storting van een voorschot van 15 euro per persoon op rekening BE35 9796 3996 0737** van Natuurpunt Hobokense Polder met vermelding "Kajak" en de namen van de deelnemers waarvoor je inschrijft.

De tocht wordt geleid door Jorn Van den Bogaert, een natuurgids die sinds 1998 actief is en vanaf 2002 voornamelijk in de Ardennen.

Dinsdag 18 juni om 20 u

Open bestuursvergadering in Zaal Moretus
Alle geïnteresseerden welkom!

Vrijdag 21 juni om 20 u

Natuur in de schemering in de Hobokense Polder
Gidsen: Danny Jonckheere en Wim Mertens
Info: Annie Vandeweyer - Van Zwieten, 03/828 37 60

Natuur in de schemering!

Dit kan vanalles zijn: de vele vogels die rondom ons fluiten, de ondergaande zon, een waterral die zijn roep laat horen vanuit de rietvelden. Kom ook kijken hoe onze Galloways en Konikpaarden het doen, hoe zij

zorgen voor het mooi stuk natuur dat zij "beheren".

Praktisch: Afspraak om 20 u op de Schroeilaan (parkeerstroken nabij station).

Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids en muggenmelk !!!!!

Foto: Guy Borremans

Cursus Mieren

Mieren zijn een groep van kolonievormende sociale insecten, die behoren tot de orde van vliesvleugeligen. Mieren hebben zich kunnen aanpassen aan zeer verschillende leefomgevingen; waar ze voorkomen zijn mieren de dominante levensvorm op de bodem. Omdat mieren vrijwel overal ter wereld voorkomen, zijn ze een van de succesvolste diergroepen.

Mieren lijken soms vervelende indringers maar het zijn bijzonder nuttige beestjes. De mieren die je meestal te zien krijgt in huis en tuin zijn de werksters. Gezien het de taak is van de werksters om voedsel te zoeken, durven deze je huis wel eens binnendringen op zoek naar eetwaar voor de hongerige larven. Daarbij doen ze niemand kwaad. Vermits de diertjes eigenlijk heel nuttig zijn in huis en tuin omdat ze schadelijke insecten en afval opruimen, laat je ze best

ongemoeid. Maar het kan wel vervelend zijn wanneer ze de weg naar de voorraadkast met zoetigheden hebben gevonden.

Joeri Cortens, lesgever bij Natuurpunt Educatie, zal ons deze insectjes in drie lessen beter leren kennen.

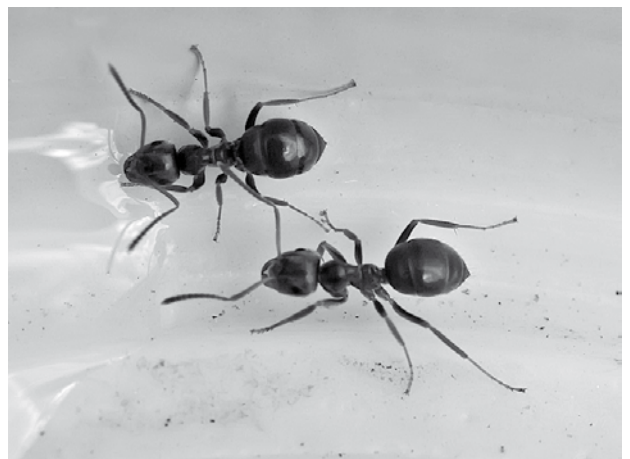
Theorie: 2 lessen: **Donderdag 25 april en 2 mei** van 19.30 u tot 22.30 u in het Gemeentelijk Sportcentrum, Jeugdlokaal onder zwembad, Kleistraat 204 Aartselaar

Praktijk: Zaterdag 4 mei van 9.30 u tot 12.30 u in de Hobokense Polder.
De driedelige cursus kost 18 euro voor Natuurpuntleden en 23 euro voor niet-leden.

Inschrijving is defini-

tief na storting van het deelnamebedrag op rekening BE88 9799 7675 4841 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling "Cursus mieren" en je telefoonnummer en/of mailadres.

Verantwoordelijke cursus: Ria Thys,
03/289 73 66
ria.thys@telenet.be

Werken in de Polder met de Goudklompjes en anderen

Tekst: Roger Desmedt - Fotobewerking: Paul Van den Broecke

Woensdag 5 december

Vandaag moesten de GKI's het alleen zien te redden, lang geleden. 8 GKI's trokken naar de oude spoorweg om daar het wandelpad te maaien en te ruimen.

Het maaisel werd afgevoerd naar de stortplaats aan Procap.

Voor de lunch trokken we ons terug in de Achérie om nadien nog wat verder op te ruimen en dan terug naar de container, want het begon serieus te sneeuwen.

Er werden ook enkele vrachtwagens zeefzand aangevoerd en Geerts heeft de toegangsweg netjes afgeschraapt.

De wandelaars zullen tevreden zijn! Ook aan de spoorweg kan er nu ook droog gewandeld worden over het gemaaide stuk.

Totaal = 8

weer knap werk), werden zonder problemen geplaatst. Ondanks de vrieskou ging het ingraven van de palen vrij vlot.

Het verplaatsen van de ingangspoort en aanpassen aan de klappoort had wat meer voeten in de aarde.

Totaal = 8

Woensdag 19 december

Vandaag onze laatste werkdag in de Polder voor 2012. We starten terug op 9/1/2013.

Normaal gingen we de ingangspoort over de Polderstadvijver vervangen. Maar ... te weinig volk, 5 GKI's + Yaro, dus andere planning.

Eerst werden al de palen voor de poort klaar gelegd (we doen dit dan in januari).

Daarna begonnen we de wandelweg

aanvullen.

Volgende twee weken "platte" rust. Tot in 2013!

Totaal = 5

Woensdag 9 januari

Vandaag onze eerste werkdag voor 2013 in de Polder.

Het weer was niet schitterend. Druilerig en mistig.

Maar niet getreurd, 9 GKI's vlogen er vol goede moed in.

De oude poort van de Procap – ingang was aan vervanging toe. Er werd een nieuw systeem geplaatst zoals aan de Metaalstraat (volgende week wordt de ingang aan de Polderstadvijver vernieuwd).

5 GKI's braken de oude poort af en plaatsten de nieuwe.

De container werd uitgemest en alles werd netjes terug geschikt.

Ook de Achérie werd door 2 GKI's opgeruimd, zodat het hooi kan gestapeld worden.

Totaal = 9

Woensdag 16 januari

6 GKI's gingen de poort aan de Scheldelei (over vijver Polderstad) vervangen.

De oude poort afbreken en dan gaten graven om de nieuwe palen te plaatsen. Dan boskiezel mengen met cement en afwerken.

Door het schitterende weer was er veel geloop van wandelaars, eigen Natuurpuntleden en toevallige voorbijgangers: zij zagen dat het goed was. Dat er gewerkt werd.

Totaal: 6 + Franzke af en toe = 7

Woensdag 12 december

Vandaag onder winterse omstandigheden, maar ook met een mooie zon, gewerkt aan de Achérie (oude spoorweg).

- Twee klappoorten plaatsen en verankeren
- De oude ingangspoort opschuiven
- De wandelweg vanaf de Achérie tot aan parking Q8 opzuiveren en vrijmaken

8 GKI's verbeteren de kou en leverden weer knap werk.

De twee klappoorten (bedankt Willy,

naast de Scheldelei te fatsoeneren.

Stenen in plassen leggen en bedekken met aarde. Sporen egaliseren en bijvullen.

Het pad is enigszins begaanbaar.

Hopelijk niet te veel regen meer!

Na de pauze en lunch, exploreerden we de aanzet van het Salamanderpad vanaf het Sibloveld, tot aan de nieuw te leggen brug over de Leygracht. Het volgende stuk hadden we al gedaan. De gracht aan het Sibloveld werd tijdelijk opgevuld (één voor één oversteken) en voorzien van buizen. Volgende keer verder

Woensdag 23 januari

8 GKI's + Wim Mertens en Iori Claes trokken in gespreide slagorde ten strijde. We kregen ook bezoek van gelegenhedenfotograaf Gilbert de Craeker, die foto's kwam nemen om dan met begeleidende teksten van mij een artikel aan te vragen in de "Nieuwe Antwerpenaar". Duimen maar en bedankt Gilbert voor de moeite.

Strijdplan 1: Met 4 in Reigershoek riet maaien. Groot stuk kunnen doen, maar toen bleek dat het ijs toch niet zo dik was (natte voeten), het ge-

Het hout en de takken werden met de tractor afgevoerd naar het depot en de houtwal.

Na de pauze werd besloten om de jongeren te laten vertrekken, zodat ze zich konden laten drogen en opwarmen, voor ze naar huis gingen. Het was geen slechte zaak, want sommigen stonden echt te rillen! Ondanks alles, toch een dikke merci aan de jonge gasten, jullie hebben flink gewerkt!

De GKI's bleven verweesd achter, ruimden nog wat verder op en gingen toen lunchen.

Iets vroeger dan normaal keerden we slijkerig, nat, maar toch voldaan terug naar de container.

Totaal = 35

Woensdag 13 februari

Vandaag waren 9 GKI's actief. (geen scholen wegens vakantie)

We vertrokken naar het raster aan de verbindingsweg, om een nieuwe klappoort in het raster te plaatsen en de omgeving vrij te maken van struweel.

De taken werden netjes verdeeld, poort plaatsen, maaien, opruimen. Onder toezicht oog van de koeien en de paarden werkten we gestaag door.

De poort werd vastgezet om te kunnen uitharden, er zal een infobordje geplaatst worden met een tijdelijke omleiding voor de wandelaars.

Een productieve dag zat er weer op onder gunstige weersomstandigheden.

Totaal = 9

maaide riet afgevoerd en naar de Metaalstraat verkast.

Strijdplan 2: Nieuwe werkweg Metaalstraat.

5 man was hier al van deze morgen aan de slag. Toen de anderen aankwamen, ging het ruimen iets vlotter en werd er een flink stuk van de nieuwe werkweg vrijgemaakt.

Na de pauze en lunch met bezoekers Danny en Adri zat deze heerlijke winterse werkdag er weer op.

Totaal = 11

Twee bezoekers

Woensdag 30 januari

Ondanks weersomstandigheden en beperkte ploeg (veel zieken en afzeggingen) toch de nieuwe klappoort geplaatst aan de uitbreiding van het raster (7 – eiken).

7 GKI's waren stipt aanwezig in de gietende regen. Op de werkplaats aangekomen, stopte het met regenen. Daar troffen we de werkers van Natuurpunt aan (die de vee – raster – uitbreiding aan het realiseren waren). Mieke Smolders en de studenten van het Leonardo Lyceum – CDO zuid waren hier al druk in de weer.

Wij bouwden de klappoort aansluitend aan het al gerealiseerde raster. Proficiat studenten van het CDO – Zuid – Berchem voor jullie (in moeilijke omstandigheden) geleverde werk.

Totaal = 6 GKI's

+ Mieke Smolders en 6 studenten CDO Zuid Bosbeheer.

Woensdag 6 februari

Vandaag gewerkt in de Polder met de Iln. van "Het Kompas" + 2 juffen en een jongere van "de Passage" + 2 begeleidsters.

9 GKI's trokken samen met 21 Iln. van BS "Het Kompas" en de "Passage" jongere naar het Centraal gedeelte. Taak voor vandaag: struikgewas en jonge boompjes verwijderen om het rietveld tussen Barberven en Reigershoek kans te geven zich uit te breiden.

Door de overvloedige regen lag de Polder er slijkerig en drassig bij. Het weer viel mee, eerst wat grijsig, maar later blauwe lucht en zon. Het bleef wel koud.

Ondanks de kou en de nattigheid, werd er toch flink aangepakt en de zagers moesten zich reppen.

Woensdag 20 februari

Het struweel werd verwijderd en gehakseld met een prima werkende hakselaar (dank u Franz voor de schitterende ingreep).

Dank u, Sigrid en Enrico voor het voorbereidende werk om vlot te verhakselen.

De SIBLO – kids (iets afgezonderd) ruimden de werkplek van 6 februari verder op en bouwden verder aan de houtwal.

Dank u, Siblo kids en juf Karen, goed gewerkt vandaag.

Nadat de school en de Passage vertrokken waren, feestten de Gkl's nog wat verder (Paul was jarig, 65) tijdens de lunch. Er werd verder opgeruimd en nog enkele bomen aan het depot gekapt om de vrachtwagens iets comfortabeler te laten keren.

8 Gkl's - 10 Siblo Kids + juf Karen
1 Passage jongere en beg. Sigrid
Totaal = 21

Woensdag 27 februari

Gkl's, SIBLO (Juf Kelly) en Sigrid en

Jaimie

Vandaag gewerkt aan de Metaalstraat. Nieuwe doorgang over gracht maken, nieuwe werkweg voorbereiden naar de velden 512 en 513. Alle struweel, takken en enkele bomen wegwerken.

6 Goudklompjes versterkt met begeleidster Sigrid en jongere Jaimie + De Siblo kids (12) onder leiding van juf Kelly en stagiaire Soumia, vertrokken naar de Metaalstraat.

Daar aangekomen werd er eerst een doorgang gemaakt door de gracht zodat de maaibalk er door kon. Zo konden we beginnen met de werkweg vrij te maken. De meisjes van Siblo, Juf Kelly en Soumia ruimden op. De jongens van Siblo ruimden de takken en de bomen die Michel ijverig verzaagde.

Nadat de overgang sterk genoeg was, werd een eerste lading boskiezel gelegd. De kids van Siblo vertrokken terug naar school. Bedankt jongens en meisjes, juf Kelly en Soumia van Siblo, jullie hebben weer heel wat werk verzet.

Sigrid en Jaimie hadden er nog niet genoeg van. Zij vertrokken met Franz en zijn tractor naar de Procap, om een tweede lading op te scheppen en dan van daar te vertrekken. Bedankt juf Sigrid en Jaimie, jullie hebben vandaag heel wat werk verzet voor ons.

De overige Gkl's ruimden nog wat verder op en nadat Franz arriveerde met de lading boskiezel, werd die vakkundig uitgevlakt.

De nieuwe "Gilbert – oversteek" is een feit.

Na de lunch gingen de 6 Gkl's op verkenning om een mogelijk nieuw wandelpad "de Gilbert – trail" te verkennen.

Als dit kan gerealiseerd worden (?) is dit een knappe uitbreiding van de wandelpaden en geeft dit voor de scholen een extra werkplek. En ... voor de Gkl's weer een extra uitdaging: bruggen slaan en wegen afwerken.

Een productieve, grijze maar droge dag, zat er weer op.

Totaal = 22

Educatieve borden

Eindelijk! De twee eerste educatieve borden zijn geplaatst. Ze werden voorgesteld op onze ledenvergadering op 19 januari. En ze werden goed bevonden!

Juist een maand later op 19 februari werden dan de borden MOERAS en PLASSEN geplaatst door onze

meester-schrijver Willy, met ondersteuning van André VL, Roger en Franzke.

Met dank aan iedereen die op welke manier ook zijn/haar steentje heeft bijgedragen bij de realisatie van deze borden.

En intussen zijn we al volop aan het

brainstormen en zelfs heel concreet aan het werken aan de volgende borden, o.a. over vlinders.

Kom zeker deze lente eens wandelen in de Polder om de resultaten van heel veel noeste arbeid te bekijken!

Een heel speciale geboorte ...

Tekst en foto: André Van Langenhove

Maandag 25 februari gaan mijn vrouw, Godelief en ik wandelen in de Polder op zoek naar de runderen. We stellen vast dat er een rund ontbreekt bij de kudde.

Daar er nog eentje drachtig was en zich afgezonderd had, was het zoeken naar een speld in een hooiberg in onze weidse Polder.

Na een uurtje zoeken vonden we haar en was ze volop aan het bevallen.

“Eindelijk” dacht ik, “nu kan ik het eens van dichtbij aanschouwen”.

Moeder koe stoorde zich niet aan ons.

Een pootje van het kalf was al zichtbaar; we keken uit naar het tweede pootje en het hoofdje. Dat duurde zo een dertigtal minuten, maar dat is te lang. Het dier verzwakte van de inspanningen.

Er moest snel gehandeld worden. Ik heb dan de veearts en Natuurpunt Mechelen gebeld. Deze mensen waren snel ter plaatse.

De veearts stelde vast dat het kalf nog leefde, maar dat het bekken van de koe te smal was om het kalf te werpen en hij besloot om een keizersnede toe te passen.

Na de nodige voorbereidingen: wassen, scheren, een epidurale plaatsen, ... begon de veearts aan de moeilijke taak.

Een keizersnede wordt bij een rund rechtstaande toegepast. Deze koe lag neer en dan zitten er wel enkele magen in de weg.

Na een uurtje was alles in kannen en kruiken en was het kalfje geboren.

Binnen de twintig minuten stond dat kleine ding al op zijn poten. Even goeiedag zeggen aan moeder. Snuit tegen snuit, en dan zagen we iets wonderlijks: de moeder weende, dat hadden we nog nooit gezien.

Wie zegt er dat dieren geen eomties hebben?

Moeder en kalf stellen het goed.

Galloways in natuurgebieden

De grote grazers die Natuurpunt inzet, zijn aangepast aan het leven in een natuurgebied. Het zijn robuuste rassen, die normalerwijze zelfstandig hun jongen ter wereld brengen. Ze zijn niet kieskeurig qua voedsel en ze kunnen het hele jaar op het terrein blijven.

Natuurpunt werkt in Vlaanderen al meerdere jaren met deze runderen in haar natuurgebieden. Er zijn al honderden kalveren geboren. In onze Polder dit voorjaar drie stuks. En het is nog maar de tweede keer in de Natuurpuntannalen dat een veearts moet ter hulp komen om een koe via keizersnede te helpen bevallen.

Onze koeien en paarden hebben in André niet alleen een zeer alerte en toegenegen verzorger gevonden. Vanaf nu zijn hij en Godelief ook gynecologisch de toeverlaten van onze dieren. André en Godelief, DANK JE WEL !!!!

Wat gebeurt er in de Polder?

Wim Mertens

Uitbreiding begrazingsraster

In januari werd het begrazingsraster opnieuw een stukje groter. Onze grazers kregen er dikke halve hectare bij. Deze uitbreiding kadert in ons bestrijdingsplan voor Japanse duizendknoop. Vlak bij het begrazingsraster lagen nog enkele grote haarden van deze woekerende soort. In plaats van deze plekken intensief te maaien leek het ons efficiënter ze mee op te nemen in het begrazingsbeheer. De runderen lusten deze plant graag op momenten dat er niet veel gras is (in de vroege lente en later in de herfst). In de gebieden die al 10 jaar begraasd worden, vormt Japanse duizendknoop geen probleem meer. Op de meeste plekken waar de soort vroeger groeide staat ie nog steeds, maar de scheuten blijven heel laag en de oorspronkelijke uiterst soorten-arme begroeiing is omgezet in zeer soorten- en bloemenrijke ruderaal graslandvegetaties. Onze grazers waren erg blij met dit extraatje in

januari. Hier was nog wel wat lekkers te vinden (o.a. verse schors), terwijl het elders armoe troef was.

Geboorte kalfjes

De voorbije winter werden maar liefst 3 kalfjes geboren. O.a. de gezenderde koe en Veggie, zelf in de Polder geboren in 2011, bevielen. De eerste twee bevingen verliepen probleemloos. Het tweede kalfje liep zelfs al enkele dagen rond vooraleer Andre en Godelieve, die toch elke dag de koeien een bezoekje brengen, het opmerkten. De laatste bevalling verliep niet zonder problemen. Het kalfje was te groot voor het bekken van Veggie. Gelukkig ontdekten Andre en

Godelieve dit op tijd. Met de hulp van onze dierenarts kwam alles uiteindelijk in orde (elders in dit tijdschrift vindt u hierover een verslagje). Dergelijke probleembevallingen zijn uiterst zeldzaam bij Gallowayrunderen, bij Natuurpuntbeheer hadden ze dit nog maar éénmaal meegeemaakt.

Hoog water Leigracht

Wandelaars in de polder zullen het wel hebben opgemerkt. Het water in de Grote Leigracht stond de voorbije winter wel

Foto: Raymond Suls

heel erg hoog. Het wandelpad in de populierenaanplanting stond plaatselijk volledig blank en was geheel onbegaanbaar. Het rooster aan de Scheldelei langs waar het water normaal de riool in stroomt was volledig verstopt doordat het automatisch zuiveringsmechanisme defect was. Hierdoor steeg het waterpeil zeker 30 cm hoger dan normaal. Dit hoge peil veroorzaakte geen problemen voor de burens en dat is goed om weten, want eigenlijk willen we wel een hoger peil in de Grote Leigracht. Nadat duidelijk werd dat het water slechts zeer langzaam zou zakken hebben we de stadsdiensten verwittigd, die dan snel het rooster hebben vrijgemaakt. Het komende jaar zullen we de laagste delen van de wandelpaden ophogen zodat we in de toekomst het waterpeil opnieuw kunnen verhogen.

Procap

Het bedrijf Procap is na een moeilijke planningsprocedure uiteindelijk aan de uitbreiding van hun bedrijfsgebouwen begonnen. Op de terreinen van hun voormalige burens verschijnt nu een nieuw gebouw. De zone rond het gebouw zal als een groene zone worden afgewerkt. Op een deel van het dak worden zonnepanelen geplaatst en ander deel wordt een groendak. Tijdelijk veroorzaakt dit wel wat hinder aan de toegang tot het natuurgebied.

Foto: Guy Borremans

Legheg

De haag die we enkele jaren geleden hebben aangeplant aan de Scheldelei ziet er momenteel een beetje gek uit. Ze werd op een traditionele manier behandeld als een legheg in het kader van een cursus. Leghegen stammen uit de tijd van vóór de prikkeldraad. De (doorn)struiken worden onderaan net niet helemaal doorgezaagd, plat gelegd en tussen palen gevlochten. Doordat de stammetjes nog een klein stukje met de wortels verbonden zijn, schieten ze in het voorjaar terug uit. De liggende stammetjes en de naar boven groeiende nieuwe scheuten zorgen voor een ondoordringbare begroeiing, die vroeger ook werd gebruikt als veekering. In de toekomst moeten we deze heg regelmatig terugzetten (snoeien).

Legheg maken met Frederik Nijman - Foto: Luk Smets

Lente-opruimactie Hobokense Polder Zaterdag 16 maart - Natuurpunt, Opsinjoren en Vreedzaam Protest tegen Zwerfvuil

Tekst en foto's: Eef Flo

"Ik vond het zo tof" vertelt Seppe (11) "maar veel te kort" voegt hij eraan toe. Seppe was één van de 60 vrijwilligers die zaterdag hun beste beentje voorzetten op de Hobokense Polder doe-dag. En een DOE-dag werd het.

Tijdens mijn korte introductie-speech over veiligheid en praktische af-

spraken rond het opruimen en de activiteiten van natuurbeheer samen met Natuurpunt zag ik een aantal kinderen al ongeduldig over en weer zwaaien met hun grijpstocken :) Enthousiast als kinderen zijn, wachtten ze dan ook niet op de introductie maar hingen al als kleine aapjes in het struikgewas op zoek naar zwerf-

vuil. De zon scheen onder het dikke wolkendek.

Vrijwilligers kwamen van heinde en verre om een handje toe te steken. Zo ook Jos en Leona uit Deurne. Of Catrien en Willy uit het centrum van Antwerpen. De problematiek van zwerfvuil is grenzenloos. De goesting om er iets aan te doen ook. En dat was wederom hartverwarmend. Net als de heerlijke samenwerking met Opsinjoren en Natuurpunt. Dit concept om met 3 organisaties samen dergelijk opruimen natuurevenement organiseren was uniek en zéker voor vele herhalingen vatbaar.

Voor vele deelnemers was het hun 'eerste keer'. Ken uit Deurne vertrouwt me toe: "Ge denkt dat ge u bewust zijt van de problematiek maar ge realiseert u pas hoe erg het is, als ge het opruimt".

De deelnemers konden kiezen tussen zwerfvuil ruimen of natuurbeheer onder de deskundige leiding van Natuurpunt of beide activiteiten. Wilgen

werden geknot. Riet werd gemaaid en weggevoerd. Dirk van Natuurpunt grapt: "Het zweet staat op mijn rug... maar het was de moeite waard." De samenwerking viel erg in de

smaak. Evenals de gulle traktaties van Opsinjoren: een pittige soep, brood, kaas, wafels, appels en drankjes. Bij het zien van de opgestapelde hoeveelheid zwerfvuil en

sluikstort zucht Jos: "Mensen hebben geen respect voor de natuur". Een groepje doemt op uit de Polder. Eén van de jongens sjort aan een grote kar met daarop een zetel. Gedumpt midden in het natuurgebied. Na de groepsfoto keren mensen huiswaarts. Vol van nieuwe verhalen en ervaringen. Een heerlijke groep kanjers zijn dit!

Wanneer we de zakken aan de straatkant zetten, afscheid nemen en ook vertrekken, houdt een wagen halt. Alexander (8) en zijn papa stappen uit. Alexander wou nog eens komen kijken hoeveel zakken er uiteindelijk verzameld waren. Alexander geeft toe: "Ik had eerst niet veel zin om mee te doen want ik dacht dat het saai ging worden. Maar nu wil ik graag nog eens meedoen." Op de vraag wat hij het leukste vond, antwoordt hij zonder aarzeling: "In de bossen lopen. O en de afvalgrijper!" Hoe kan het ook anders :)

Nieuwe Vogelwerkgroep ARDEA Natuurpunt Antwerpen Zuid van start! Van vogeltrektelpost naar vogelwerkgroep

Vogels hebben altijd tot de verbeelding gesproken. Reeds in de 4e eeuw V.C. observeerde Aristoteles vogels en beschreef hun gedrag. Ook in onze tijd is vogels kijken wereldwijd een populaire vrijetijdsbesteding. De voorbije decennia leverden vogelkijkers en ornithologen waardevolle bijdragen in de strijd voor natuurbehoud en natuurbescherming. Voor het behoud van de Hobokense Polder vormden de broedgegevens van vogelsoorten als blauwborst een cruciale bijdrage. Ook bij het ontstaan van Natuurpunt speelde de vereniging De Wielewaal een belangrijke rol.

Pioniers uit die tijd zijn vandaag nog steeds actief als amateur-ornithologen en natuurbeschermers. In hun zog ontdekten de laatste jaren steeds meer mensen van allerlei leeftijden de boeiende wereld van het vogelkijken als een vorm van actieve natuurbeleving. Ook natuurfotografen, gesteund door de geweldige nieuwe digitale cameratechnologie, richten zich in grote getalen meer en meer op 'birdwatching'. In een sterk verstedelijkte omgeving zoals de onze vinden deze geïnteresseerden elkaar terug op de schaarse plekken waar heel wat vogels broeden, pleisteren of overtrekken.

Zo'n plekje is sinds een aantal jaar de Scheldedijk aan de Hobokense Polder. De voorbije jaren organiseerden vogelkijkers hier, onder impuls van Luc Van Schoor, reeds een Vogeltrektelpost die gegevens aanlevert voor het internationaal onderzoek naar vogelmigratie (www.hobokensepolder.be/waarnemingen/trektellen.html). Maar tijdens de vele uren kijken en tellen (en wachten, rillen, bellen, koffiedrinken en hopen) groeiden ook nieuwe ideeën: waarom eens niet de spechten in de regio beter onderzoeken, of de zeldzame waterpieper-roestplaats onder de loupe nemen? En kan er met al die vogelkennis ook niet worden

bijgedragen tot het natuurbeheer? En zouden er een eindje verderop in Hoboken, en in Wilrijk, Edegem, Hemiksem en Aartselaar, ja zelfs in Hove, ook niet boeiende vogelgegevens te ontdekken zijn? En allicht zijn daar ook al wel wat mensen met vogelkijken en -studie bezig....?

Zo groeide in de herfst van 2012 het idee om, net zoals in Antwerpen-Noord en in tal van Nederlandse en Vlaamse regio's, een werkgroep te starten die de vogelstudie en het vogelkijken op een iets grotere schaal zou kunnen organiseren en ondersteunen.

Natuurpunt 'nationaal' moedigt dit uiteraard aan en biedt voor dit soort werkgroepen een organisatie-model aan. Een zgn. Vogelwerkgroep kan zich organiseren overheen meerdere lokale Natuurpuntafdelingen, en in overleg met die besturen werken.

Op 14 december 2012 besloten een 10-tal medewerkers van de Vogeltrektelpost Hobokense Polder dan ook tot het oprichten van een vogelwerkgroep voor de regio net ten zuiden van Antwerpen.

Na een interne rondvraag kreeg die de naam ARDEA, de genusnaam van de blauwe reiger, een algemeen bekende broedvogel binnen het werkingsgebied.

Nadien volgden enkele informele

gesprekken met de besturen van de Natuurpuntafdelingen Hobokense Polder en Zuidrand Antwerpen als ook met de Vogelwerkgroep Antwerpen Noord.

Uit een enquête bij een honderdtal Natuurpunters werd uit een reeks ontwerpen van Tom Borremans door een meerderheid (69%) één logo verkozen.

Voorstelling ARDEA op 6 februari 2013

De voorstelling aan een ruimer publiek en alle leden van de twee Natuurpuntafdelingen vond plaats in Taverne De Schorren te Hoboken op 6 februari en trok een bomvol zaaltje. Luc Van Schoor verwelkomde een 50-tal aanwezigen uit de omliggende Natuurpuntafdelingen. Ook Gerald Driesen van Natuurpunt Studie was present. Luc stelde vervolgens ARDEA voor met een powerpointpresentatie onder de titel "Van vogeltrektelpost naar vogelwerkgroep": het ontstaan, het nieuwe logo, de organisatie, de doelstellingen, ... (zie verder). Dit alles werd geïllustreerd met prachtige foto's van vogels die in de regio werden gezien, gefotografeerd door o.a. Jan Rose, Guy Borremans en Joachim Pintens. Het werkingsgebied met de voornaamste natuurgebieden werd in kaart gebracht (iets ruimer dan de werkingsgebieden van de twee afdelingen), en de toekomstige projecten kwamen aan bod. De voornaamste activiteiten blijven aanvankelijk het trekken en het winters watervogeltellen, aangevuld met enkele soortonderzoeken (spechten, uilen,..) en bijdragen aan natuurbeheer en broedkastprojecten. Joris Van Reusel stelde het slechtvalkenproject op het Kiel voor, Danny Jonckheere toonde de gloednieuwe broedkasten voor torenvalken. Aan Tom Borremans werd een passend geschenkje voor het ontwerpen van het mooie logo geschonken. Er werd benadrukt dat de nieuwe vogelwerkgroep voor

iedereen open staat, dat de werking een plezierig karakter moet behouden, en dat een rustige groei voorop staat. Verwacht dus niet onmiddellijk grootse, nieuwe acties!

In een korte slotnoot bedankte Joris de coördinator Luc Van Schoor, als één van de hoger vernoemde pioniers, die net zoals zovele actieve natuurgidsen en natuuractivisten er nog steeds in slagen hun kennis én enthousiasme weten over te brengen!

Nadien volgde een receptie aangeboden door beide Natuurpuntafdelingen, waarbij de aanwezigen ook een kleine attentie kregen: een doosje met logo en chocolade-eitjes, samengesteld door Sonja Van Kerckhove. Een gezellige babbel sloot de avond af.

Sindsdien werd (en wordt) hard gewerkt, vooral door Luk Smets, aan het opstarten van een nieuwe webpagina en een blog, gelinkt aan de bestaande websites van de Natuurpunt Hobokense Polder en Natuurpunt Zuidrand. Ook wordt gewerkt aan de opmaak van een activiteitenkalender en aan het administratief organiseren van één en ander.

We danken alvast de jarenlange trouwe vogelkijkers van de trektelepost, maar ook alle aanwezigen op de startavond. Hopelijk komen we elkaar nu wat vaker tegen in één van de natuurgebieden in de regio, en zien we jullie regelmatig terug op een contactmoment. En natuurlijk een grote dank aan de besturen van de twee afdelingen van Natuurpunt die reeds hun sterke ondersteuning lieten blijken!

Voor ARDEA, Luc Van Schoor en Joris Van Reusel

Vogelwerkgroep ARDEA in een notendop

Doelstellingen

ARDEA wil :

- op een actieve manier in/met de natuur bezig zijn en tevens bijdragen tot een betere kennis en bescherming van de vogels
- overlegplatform bieden voor natuurstudie/vogelstudie
- vrijwilligers aansturen en updaten
- overzicht houden op de waarnemingen uit de regio
- beheeradvies en actieve hulp bieden bij het natuurbeheer in de natuurgebieden

Voor wie?

ARDEA staat open

- voor alle vogelliefhebbers van regio Antwerpen-Zuid, die natuurbescherming en -behoud hoog in het vaandel houden
- voor zowel leden van Natuurpunt als niet-leden (maar aansluiten bij Natuurpunt wordt gestimuleerd)
- voor actieve, geïnteresseerde leken-vogelliefhebbers, voor actieve, doorwinterde spotters, tellers, inventaristoren, vogelkijkers, ...
- voor passief geïnteresseerde vogelliefhebbers. Iedereen is welkom !

Organisatie

- als regionale werkgroep van en voor twee lokale Natuurpunt afdelingen: Hobokense Polder & Zuidrand Antwerpen
- Natuurpunt Studie ondersteunt
- beide Natuurpuntafdelingen ondersteunen: organisatorisch/bestuurlijk (verzekeringen, financieel beheer, tijdschrift), beheren reeds de grote natuurgebieden in de regio
- volgende verantwoordelijkheden worden reeds ingevuld: Luc Van Schoor (coördinator), Joris Van Reusel (coördinatie, communicatie), Luk Smets (financiën, internet), medewerkers van de trektelepostgroep Hobokense Polder
- ervaren vogelkijkers en –kenners uit de regio...

- activiteiten, verslagen, informatie worden kenbaar gemaakt via e-mails naar geïnteresseerden, tijdschriften Polder.blad en rAnt-Groen + flitsen
- Ardea-blog voor actuele waarnemingen en mededelingen
- contactmomenten: 3 à 4 keer per jaar (data worden op voorhand vastgelegd)
- afwisselend in Hoboken en Wilrijk
- open voor iedereen

Natuurstudie

- watervogeltellingen INBO
- vogeltrektellingen op Trektelepost Hobokense Polder (zie www.trek-tellen.nl)
- soortenonderzoek (waterpieper, spechten, blauwe reiger, ...)
- soortenbescherming (slechtvalk, torenvalk)
- waarnemingen-meldingen stimuleren o.a. via Regioscherm op Waarnemingen.be
- vogelinventarisatie
- ABV Projecten
- deelnemen aan (internationale) vogel(trek)(tel)dagen
- etc...

Natuureducatie

- deelname aan studiedagen, symposia
- informatiemomenten organiseren: lezing, reisverslag, film, ...
- cursus (vb. zangvogelcursus, cursus trek-tellen)
- gegidste excursies in natuurgebieden, onderzoeksplekken ...
- meegaan met ervaren vogelkijkers op inventarisaties!
- oproepen en motiveren tot deelname aan grotere natuurstudie-acties
- activiteiten steeds in overleg, afhankelijk van actievelingen

Voor informatie, opmerkingen en voorstellen kan je terecht bij:
Luc Van Schoor - 0494/33 63 09
luc.vanschoor@scarlet.be
Joris Van Reusel - 0486/83 62 34
info@jupiter24.be

Slechtvalken op 't Kiel Slechtvalken op Silvertop!

Januari: Warm slechtvalken- peter-moment in de sneeuw

Na de lancering van de oproep om de aankoop van een broedkast voor slechtvalken op 't Kiel te ondersteunen, stroomden de positieve reacties heel snel binnen. Meer dan 70 mensen of families deden een flink duit in het zakje en werden zo officieel Slechtvalken-peter of -meter. Dat maakte het mogelijk om het licht op groen te zetten voor de plaatsing. Op 4 december 2012 werd, met de vereende krachten van Natuurpunt, Fir en Woonhaven een nieuwe woonst bovenop de 75 m hoge rode sociale woontoren in de Silvertopwijk geïnstalleerd. Deze keer om de woningnood van de 'bedreigde' slechtvalken te verhelpen... Reeds kort na de plaatsing werd de slechtvalk dicht bij de broedkast opgemerkt. De specialisten van het FIR zagen de vogels nog dezelfde

De slechtvalken schijnen zich niet te storen aan de torenkraan van de werf. De aannemer Peter is ondertussen zelf ook aan het valkenspotten! Foto: Joris Van Reusel

dag een verkennende vlucht maken. Vanaf dan was het afwachten of de slechtvalken zouden gebruik maken van deze nieuwe 'penthouse', en vooral hoe ze zouden reageren op de grootschalige renovatiewerken die midden januari zouden starten aan de derde Silvertoptoren.

Het was tijdens één van de twee

informatieavonden voor Silvertop-bewoners en buurtmensen begin januari 2013 dat Eddy Kempnaers iedereen verraste met zijn levendige getuigenis. Als bewoner van een appartement in de rode Silvertopblok, op de 19e verdieping (van de 20), gelegen aan de noordoostzijde, had hij enkele dagen voordien de slechtvalk gespot op enkele meters van zijn raam, zittend op een stalen balustrade. 'Ik keek zoals altijd naar buiten, en plots zag ik daar een grote vogel zitten. Lichtgrijs met vlekken. Ik keek naar hem, hij keek naar mij en ik dacht bij mezelf: Aha, gij zijt dus den nieuwe bewoner van 't éénten-twintigste verdiep!' Ook heel wat andere aanwezigen toonden grote interesse in het slechtvalkenproject, en beloofden mee te zullen uitkijken naar de vogels. Er bleek ook een doorwinterde vogelaar te wonen in de Floris Primstraat, die zeker een mooi uitzicht heeft op de slechtvalken als ze in/op de schoor-

steen zitten. Het buurtcomité van de Tentoonstellingswijk werd zelfs peter, en de aannemer (Antwerpse Bouwwerken) bood aan om eventueel via de torenkraan foto's te maken.

Om al de peters en meters te bedanken,

maar ook om het project nog meer bekendheid te geven bij de lokale bewoners, organiseerden we op zondagmiddag 20 januari een **Eerste Slechtvalken-Peter Moment** in de buurtontmoetingsruimte van Manus, onderaan de blauwe Silvertopblok. Ondanks de hevige sneeuw daagden toch zo'n 100 mensen op, waarvan ca. de helft peters en meters. Zij

konden op één van de twee observatieposten het project, de broedkast en de slechtvalken beter leren kennen. Er werd getuurd met telescopen en verrekijkers, maar helaas gaven de slechtvalken die dag niet thuis. Maar niet getreurd, het eenmalig te bezoeken 'skydeck' bood een prachtig zicht op een sneeuw witte stad dat niemand zal vergeten.

Beneden in het café werd het alsmmaar voller, drukker en gezelliger. Met warme choco, jenever, valk-bier en valken-taart erbij kon je vogelpikken (naar een duif of een andere slechtvalkenprooi) of het 'Rad van Forduif' spelen. De kleinsten kregen een kleurplaat met een slechtvalk op de ware grootte of konden een mini-broedkast bouwen. En alle peters en meters kregen een unieke projectbadge, een kaartensetje én een 'plan van een slechtvalk', een soort educatieve poster die de schaal en de verhoudingen van courante roofvogels en slechtvalken toont. Uiteraard kon deze middag niet zonder de vertelling van Eddy (wat hij nadien nog eens mocht overdoen voor het ATV-nieuws), en een hartelijke dank aan alle medewerk(st)ers voor- en achter de broedkast (en de tapkast).

Tenslotte sloten we de activiteit af met een ludieke actie. Ter ere van de architect van de 'brutalistische' Silvertoptorens, Jules De Roover, stonden we samen een minuutje stil bij zijn werk en keken voor de laatste keer naar de ruwe, stedelijke klif die zijn woontorens waren. Met zelfgemaakte zilvertoppige hoedjes stapten we naar de Silvertop, van blok 2 naar blok 3, van hier naar 'De Roover'. Vervolgens draaiden we ons om. Nu keken we naar de rode blok, met bovenop de nieuwe slechtvalkenkast. En om aan de slecht-

Het blijft bang maar hoopvol afwachten of de vogels hun intrek zullen nemen in de nieuwe broedkast.

Foto: Joris Van Reusel

valken, die toch nog pleisteren op de niet-gerenoveerde blok, te tonen wat ze nu binnenkort moeten doen, stapten we samen naar d'erover, naar de toren-met-de-kast. Het zal dus niet aan ons gelegen hebben als de valken niet wisten dat ze moesten verhuizen!

Achteraf in het café werden nog lange gesprekken gevoerd over de oprichting van de vogelwerkgroep Ardea, informeel gestart in december 2012, waarvan de actieve oprichters ook mee aan de basis lagen van dit slechtvalkenproject. Het was dus eigenlijk al een Ardea-activiteit avant-la-lettre!

Met de sneeuw brak de echte winter pas goed aan en werd het rustig rond de Silvertops. De wekenlange vrieskou deert de slechtvalken echter allerminst. Zolang zij maar hun duifjes kunnen vangen en een beschutten, hoge rustplaats hebben. En die bleven ze allebei vinden, afwisselend op de Silvertop 3 en de Christus Koningkerk. Zelfs de plaatsing van de 90 meter hoge torenkraan en de start van de werken (afbraakwerken in en onderaan het gebouw) blijkt geen hinder te vormen voor de roofvogels die hier al een tijdje rondhangen. FIR-medewerker en slechtvalken-expert Manu De Hauwere merkte hier over op dat slechtvalken enkele jaren geleden er zelfs in geslaagd zijn om 4 jongen groot te brengen op een in werking zijnde havenkraan! Straffe kerels dus.

Februari: Silvertop-aannemer Peter is ook een slechtvalkenfan!

Sinds midden februari 2013 wordt er weer intens geobserveerd door meerdere vogelkijkers. Aanvankelijk met weinig resultaat ('wie heeft ze nog gezien de voorbije twee weken, ze lijken wel verdwenen?'), tot op 19 februari Gert Devollder getuige was van

baltsgedrag van de slechtvalken bij de Christus Koningkerk. De volgende dagen werd het koppel zowel op de Silvertops als op de kerk gezien, en de voorbije week worden ze dagelijks en regelmatig roepend gespot op de Silvertop 3. Hierbij roepen ze naar elkaar en maken ze lage scheervluchten rond de torens, soms tot vlakbij de nestbak. Voorsnog hebben we echter nog geen waarneming van de dieren in de kast. Er werd zeker ook minstens 1 keer een derde vogel gezien. Dit is mogelijk een solitair exemplaar dat alsnog hoopt 'aan den bak te komen'. (Ze vechten het maar uit daarboven, denk ik dan, met twee of drie ouders maakt ons niks uit! Als ze maar broeden!)

'Het is wel hoopgevend, deze aanwezigheid en dit gedrag', Manu De Hauwere. 'Maar de komende maand maart wordt cruciaal. De vogels baltzen en testen allicht de kast, het is dan ook erg belangrijk dat ze niet verstoord worden. De minste activiteit op het dak kan hen verjagen. Allicht zullen we begin april weten of ze nu wel of niet willen broeden in de kast.'

We houden de vogels dus van op een veilige afstand in het oog. En dat gebeurt nu haast dagelijks, en wel met een multi-methodische aanpak. De Christus Koningkerk wordt dagelijks gespot vanuit een kantoor (Gert), de Mastvest en de Silvertopwijk wordt vanop de fiets twee maal daags doorkruist door een woonwerk-spotter (Jan), het Fir voert observaties uit (Manu) en ikzelf (met Mauro!) kom in de weekends zeker

langs. Maar bovenal is er nog Eddy en zijn burens, de bewoners. Ook zij houden de vogels in 't oog. En als klap op de vuurpijl blijkt nu ook de projectleider van de aannemer (Antwerpse Bouwwerken, Peter) een vogelkijker te zijn die zijn observaties (en foto's) doorgeeft.

Samengevat

Waarnemingen tot 10 maart 2013 maken dat er hoop is op een broedgeval. In het geval dit zo zou zijn, laten we ze gewoon met rust en toasten we binnenkort met alle Peters- en Meters nog een keertje op het project. Welliswaar beneden, in de luwte van de broedactiviteiten.

Joris Van Reusel
projectcoördinator

PS:

- 1) Niet alle Peters en Meters konden er bij zijn op 20 januari. Wie nog dus nog geen poster, badge en kaarten heeft ontvangen en deze alsnog wil, kan deze bestellen per e-mail. We zorgen dat het pakket weldra bij u komt.
- 2) Voor de volgende fase van het project, het plaatsen van een webcam (als beveiliging en als camera voor een internet-site), zijn nog steeds giften welkom. Wie dus nog Peter of Meter wil worden, aarzel niet!

Ook tijdens de renovatiewerken blijft het slechtvalkwijfje pleisteren op de 'urban cliff' die de laatste 'ruwe' Silvertoptoren is.

Foto: Joris Van Reusel

Waarnemingen in de regio

1 december 2012 - 28 februari 2013

Wim Mertens

Het was een strenge winter, die lang duurde. Zelfs terwijl ik dit schrijf, half maart als iedereen al in lentestemming is, duurt ie nog voort. Maar na al die sneeuwpret of winterellende, hoe je het ook wil noemen, vergeten we snel dat de winter toch redelijk laat begon.

In december en begin januari was het zeer zacht en zeer nat. Het water bereikte in de Hobokense Polder al in december het maximumpeil. De Grote Leigracht trad langdurig uit haar oevers. En na al dat nat kwam vriesweer en een pak sneeuw.

ex. op 10/12, DJ). Ook **grauwe ganzen** waren in deze periode aanwezig. In februari gingen die al op zoek naar een geschikte broedplaats. Eind februari kwamen ook één koppel **bergeend** en één mannetje **pijlstaart** poolshoogte nemen op de plas. Op 8 februari kwam ook nog eens een **aalscholver** langs (PN). Deze soort werd ook waargenomen op Fort 8 (DJ) en de Schelde (GB, PN). De **ijsvogel** is een soort die, in tegenstelling met wat zijn naam doet vermoeden, het in de winter moeilijk krijgt omdat hij geen voedsel kan vergaren. In de omgeving van de

gezien: 5 waarnemingen de buurt van de Spaghettiknoop (DJ, GB, PV, PVW, TV). Ook de **slechtvalk** werd niet heel veel waargenomen, maar de soort werd toch zowel aan Umicore (KDK) als op het Kiel (GD, JVR, JD, MVR, SB) gezien. Tot nog toe helaas niet in de nieuwe broedkast. Op 7 februari kwamen zowel een vrouwtje **blauwe kiekendief** als 2 **bruine kiekendieven** jagen boven het Broekskot (PN), redelijk uitzonderlijk.

Zowel **kleine bonte specht** (1 ex op 27/1, TVa) als **zwarte specht** (AVL, TVa) waren de voorbije winter weer van de partij in de Hobokense Polder. De **houtsnip** overwintert jaarlijks met meerdere exemplaren in de Polder. Je ziet de soort echter niet zo heel veel door zijn goede schutkleuren waar hij erg op speculeert. Hij vliegt pas op als je bijna op zijn staart trapt.

Cetti's zanger is een soort die niet naar het zuiden trekt. Tijdens strenge winters sterft een groot deel van de populatie van deze zangvogel. Op 4 januari, voor de eerste koude, was er één aan het zingen aan het Barbervens (WM). De meeste **tjiftjaffen** trekken wel naar het zuiden, maar het is al langer geweten dat een klein aantal in ons land overwintert. Eind december – begin januari werd de soort 3 keer gezien: twee maal in de Hobokense Polder (GB, JP) en één maal aan de Armstrongweg (PV). Vermeldenswaard zijn ook meerdere waarnemingen van 1 tot 2 ex. **goudvink** in februari (GB, JR, LVS, SH) en **rietgors** (DJ, GB). De slaapplaatstellingen van **waterpieper**, uitgevoerd door de nieuwe vogelwerkgroep ARDEA, leverde 30 ex op op 8 februari en 77 ex. op 14 februari.

Andere overwinterende soorten zijn algemener en werden op meerdere plaatsen in onze afdeling waargenomen: **putter** (soms in grote groepen tot 45 ex), **sijs** (groepen tot 50 ex), **kramsvogel** (groepen tot 75 ex.), **koperwiek** (groepen tot 20 ex.).

Krakeenden - Foto: Luc Van Schoor

De momenten waarop je watervogels in de Hobokense Polder kon spotten, waren door de vorst eerder beperkt. In december en de eerste helft januari, begin en eind februari waren de plassen niet geheel met ijs bedekt. In de vorstperiodes moesten watervogels andere oorden opzoeken. In de vorstvrije periodes zaten dagelijks **krakeenden** (tot 15 ax.), **slobeenden** (tot 19 ex.), **wilde eenden**, **wintertalingen** (tot 8 ex.), **tafeleenden** (tot 13 ex.) en **kuifeenden** (tot 16 ex.) op het Broekskot. Krakeend werd ook op Fort 8 waargenomen (4

Polder overleven ze blijkbaar toch. Eind januari, begin februari werd hij 3 x waargenomen (WVS, TVa, GB). Zowel begin als eind januari verbleef een koppeltje **knobbelzwaan** op het Broekskot. Tenslotte nog de **water-ral**, een soort die tijdens langdurige vorstperiodes weg trekt op zoek naar water en voedsel, werd toch meerdere keren gehoord gedurende de hele winter (WM, PS, WVS).

Sperwer en **buizerd** werden op vele plaatsen waargenomen. **Torenvalk** daarentegen wordt slechts zelden

Zwarte specht - Foto: Guy Borremans

Goudhaan werd zoals steeds zeer regelmatig gezien in de parken (Nachtgalenpark en omgeving), waar het een broedvogel is. Ook in de Hobokense Polder, waar de soort enkel overwintert, kon je regelmatig meerdere exemplaren aantreffen. **Vuurgoudhaan** werd enkel in de parken en hun omgeving waargenomen, niet in de Hobokense Polder. Andere leuke waarnemingen uit het parkcomplex zijn twee keer **appelvink** (13/12 TV, 25/1 WDR), vele **zwarte mezen** in december en een roepende **bosuil** in december in Middelheimpark (AI, TV, WM). Spijtig genoeg is van deze soort ook een verkeersslachtoffer te melden: op 31 januari op de middenberm voor de ingang van de Craeybeckxtunnel vlakbij het Nachtgalenpark (KM). Wat de vogels betreft vermelden we tenslotte nog een koppeltje **scholekster** op de bermen van de ring op 24/2 (DJ) en overvliegende **ooievaars** (17/2, JP en 18/2 AVL), **grote zilverreiger** (2/2, LVS) en **wulp** (25/1 PN, PS).

Ook enkele zoogdierwaarnemingen zijn het vermelden waard. De **vos** heeft blijkbaar ook Fort 8 al bereikt want hij werd er twee maal gezien in januari (WP). Dat de **eekhoorn** reeds in de Hobokense Polder zat, was al geweten, maar het diertje wordt zeer weinig gezien. Op 28/1 werden 2 exemplaren gezien (PN).

DSB	Stijn Baeten
GB	Guy Borremans
GD	Gert Devolder
JD	Jan De Bie
JP	Jonas Pottier
JR	Jan Rose
JVR	Joris Van Reusel
KDK	Kris De Keersmaecker
KM	Koen Maes
LVS	Luc Van Schoor
MVR	Mauro Van Reusel
PN	Pierre Nowosad
PS	Peter Standaert
PV	Peter Vervloet
PVW	Patrick Van Wouwe
RD	Robrecht Debbaut
SH	Stefanie Hannes
TV	Tim Vochten
Tva	Thibaud Vandaudenard
WDR	Wout De Rouck
WM	Wim Mertens
WP	Wendy Pichal
WVS	Wout Vande Sompele

AI	Arne Iserbyt
AVL	André Van Langenhove
DJ	Danny Jonckheere

Kramsvogel - Foto: Jan Rose

Watervogeltellingen 2012-2013

André Van Langenhove

Gebied: Hobokense Polder ANTWERPEN

Waarnemer	André Van Langenhove						
	Datum	13/10/2012	18/11/2012	15/12/2012	12/01/2013	16/02/2013	17/03/2013
Dodaars	1						1
Aalscholver	8		1	1	1		
Blauwe reiger	2	1				3	
Knobbelzwaan				3			
Kolgans					14		
Grauwe gans	16	2	6	12	32		6
Canadese gans	28				4		
Nijlgans				3	2		
Bergeend							2
Krakeend	76	56	9	4	15		2
Wintertaling	9	12	12	48	17		26
Wilde eend	17	25	47	20	69		24
Soepeend		4	4	3	4		2
Pijlstaart				1			
Slobeend		12	22		6		6
Tafeleend					7		2
Kuifeend					5		17
Waterral					2		
Waterhoen	3	3	3	2	11		9
Meerkoet	26	30	24	6	7		6
Kievit		23	60	32			
Watersnip	3						
Witgat	1						
Kokmeeuw	98	65	90	98	74		73
Stormmeeuw	51	3	1				
Zilvermeeuw	14	14	4	3	19		3
Grote mantelmeeuw	2						1

Zoals elk jaar telde André ook het voorbije winterseizoen de watervogels op de Schelde en op de waterpartijen van de Hobokense Polder.

De evolutie dat de aantallen dalende zijn, is ook nu weer merkbaar.

Het aantal getelde soorten is ongeveer gelijkaardig aan dat van vorige winter: 2011-2012: 30 soorten.

2012-2013: 27 soorten.

Echter geen "specialekes" dit jaar.

Maar desondanks toch boeiend om dit jaarlijks onderzoek te blijven volhouden. Dank, André voor je inzet!

Bestuursplan districten HOBOKEN en ANTWERPEN nader bekeken!

Tekst: Frans Thys - Foto's: Dirk Vandorpe

Sinds begin dit jaar hebben de Antwerpse districten een nieuw bestuur. Ons werkingsgebied omvat de postnummers 2660 (Hoboken) en 2020 (Kiel, Tentoonstellingswijk en Nachtegalenpark). Wij hebben de bestuursakkoorden van de districten Hoboken en Antwerpen doorgenomen om te zien in welke mate rekening gehouden is met ons verkiezingsmemorandum. Staan er in deze documenten voornemens die belang hebben voor de natuur in ons werkingsgebied?

Het district Hoboken wordt tot en met 2018 bestuurd door een coalitie van N-VA, Sp.a, Groen en CD&V. Hun akkoord bevat verschillende passages die voor ons van belang zijn. Laten we eerst de positieve voornemens vermelden:

- Met 'Natuurpunt', de bevoegde diensten en overheden wordt overlegd om de ondergrond van de dijk achter Polderstad kwalitatief beter te maken voor wandelaars en fietsers.
- De omgeving van de jachthaven wordt aantrekkelijker en beter bereikbaar gemaakt voor wandelaars, fietsers en natuurliefheb-

bers. Ook komt er een bewegwijzering naar de horeca in Polderstad en richting jachthaven.

- In Fort 8, de Hollebeekvallei en het natuurgebied Hobokense Polder wenst het district een herkenbaar toezicht en controle op de veiligheid.
- 'Natuurpunt' wordt betrokken in het milieu- en groenbeleid van het district.
- Er wordt een platform voor groen en natuur opgericht, bestaande uit

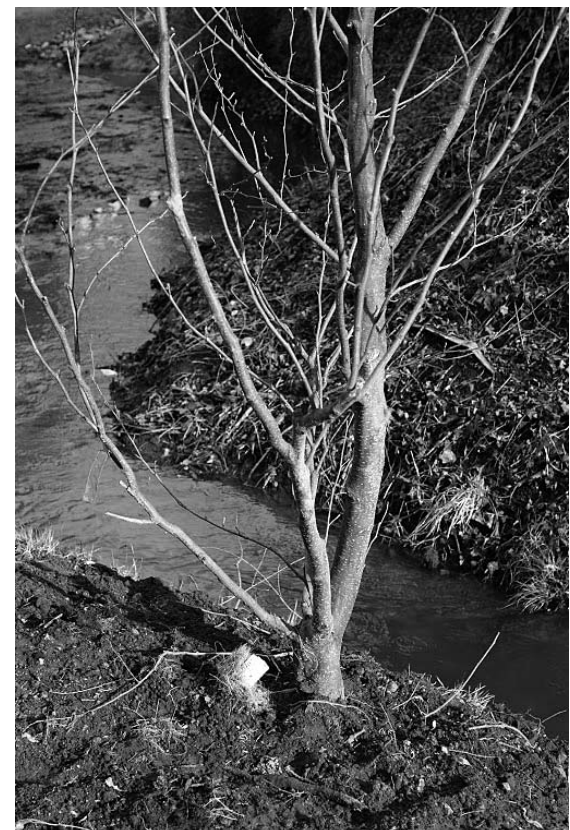
dat deze 'goede voornemens' dode letter blijven. Vaag blijft ook hoe het 'Hydepark' er gaat uitzien. Daarvan wordt enkel gesteld: 'samen met de stad volgen we de sanering nauwlettend op' én 'bij de heraanleg kiezen we voor een speelpark voor de jongsten'. Hopelijk wordt 'Natuurpunt' in overeenstemming met bovenstaande al betrokken bij de heraanleg van deze openbare ruimte.

Minder gunstig is het Hobokense bestuursakkoord voor twee belangrijke 'groendossiers': de Hollebeek en Fort 8. In verband met de Hollebeek vermeldt het akkoord enkel: 'geijverd wordt voor het maximaal behoud van het eikenbos'. 'Natuurpunt' was, is en blijft voorstander om dit bos integraal te behouden! Voor de verkiezingen heeft de gezamenlijke lijst Sp.a-Groen letterlijk geschreven 'het eikenbos aan de Hollebeek moet behouden blijven'. Dit standpunt heeft het duidelijk niet gehaald! In het akkoord wordt dit afgezwakt tot 'maximaal behoud', een formulering

vakmensen en geïnteresseerden die de districtsraad adviseren, sensibiliseringsacties voeren en kleinschalige groenprojecten vorm geven.

- Binnen bestaande groengebieden wordt de biodiversiteit bevorderd.
- Leegstaande bedrijfsruimten worden in samenspraak met eigenaars en bewoners vervangen door groen en volkstuinen.

Hoe men dat alles concreet gaat realiseren wordt echter niet vermeld. Voor veel van deze punten is het belangrijk te weten hoe dit aangepakt gaat worden, om te vermijden

die al terug te vinden is in een districtsadvies van 15/12/2008.

In dat laatste advies luidt het echter: 'optimaal behoud van het bosgedeelte met oude eiken'. Door de toevoeging 'bosgedeelte met oude eiken' zou het meest belangrijke deel van het bos grotendeels behouden blijven. Met de nieuwe, te vage formulering, is deze garantie dat de oude eiken optimaal behouden worden er totaal niet meer. Dit bestuursakkoord van 2013 is wat de Hollebeek betreft dus minder gunstig dan het advies van 2008, een stap terug op identiek hetzelfde bestuursniveau!

In de huidige plannen voor dat 'eikenbos' wordt via een smalle strook langs de rivier 30% van de oppervlakte van het bos behouden (er sneuvelen daar wel bomen voor de aanleg van een waterreservoir). Dat is vanuit het oogpunt natuur wel het minst belangrijke deel van het bos. Die 30% zou weleens beschouwd kunnen worden als het 'maximaal haalbare'. Een dergelijke formulering betekent concreet dus bitter weinig! Verdwijning van het grootste gedeelte van dit 'eikenbos' stelt ook één nog niet vermeld positief punt van het bestuursakkoord in een minder gunstig daglicht, namelijk de vermelding dat 'het groen waar mogelijk uitgebreid moet worden en de doelstelling is om in Hoboken 500 extra bomen aan te planten'. Vijfhonderd bomen extra klinkt mooi, maar niet als tegelijkertijd honderden oude bomen sneuvelen in het 'eikenbos'.

Ten slotte, aan Fort 8 wordt in het akkoord behoorlijk wat aandacht geschonken. Maar steeds is dit vanuit het oogpunt 'sport'. Het akkoord pleit niet alleen voor het behoud van alle bestaande sportvelden (ook de door ons gecontesteerde), maar wenst tevens onderzoek naar bijkomende sportvelden tussen de Jozef Leemanslaan en de spoorweg (dit is het eigendom van Umicore). **Over opwaardering of uitbreiding van de natuurwaarde van Fort 8 wordt met geen woord gerept!** Hier is duidelijk nog heel veel overtuigingswerk aan de winkel voor 'Natuurpunt'.

Het district Hoboken tracht blijkbaar

een deel van haar groen patrimonium te beschermen, op te waarderen of uit te breiden en dat is op zich positief, zij het dat dat niet altijd op de wijze gebeurt zoals wij en degenen die natuurbescherming hoog in het vaandel voeren dat zouden willen. Het zou, vooral in verband met de Hollebeek en Fort 8 toch nog iets meer mogen zijn! Het neemt niet weg dat de intentie van Hoboken echt wel duidelijker is dan de intentie van het district Antwerpen.

Het district Antwerpen wordt bestuurd door een coalitie van NV-A, Groen en Open VLD. In hun bestuursakkoord van 20 bladzijden is het met een vergrootglas zoeken naar formuleringen over natuur of groen. Onze leden van het Kiel en de Tentoonstellingswijk kunnen wij dus weinig positiefs melden voor hun onmiddellijke leefomgeving. Het weinige dat in het akkoord staat onder de noemer 'vergroening' beperkt zich tot enkele algemeenheden. En zeker ook hier geldt de bedenking dat het wel erg theoretisch blijft. De hamvraag is welke de concrete plannen zijn en vooral hoe deze nog concreet te maken plannen gerealiseerd gaan worden.

Lees zelf maar (we citeren letterlijk): 'Het district zet in op een maximale vergroening. Het reeds schaarse groen in het district wordt niet alleen behouden maar wordt ook gevoelig

uitgebreid. Elke bewoner moet toegang hebben tot buurtgroen. De uitbreiding van groenzones verloopt zowel via kleine plaatselijke en wijkgebonden plantsoenen als grootschaligere parken, waarbij ook braakliggende terreinen worden gebruikt.

Bij beplanting van het openbaar domein wordt in samenspraak met bewoners en andere partners gekozen voor standplaatsgeschiede en streekeigen beplanting.

Bomen op het openbaar domein worden slechts om zwaarwichtige redenen gekapt en worden in de buurt zelf vervangen door bomen van vergelijkbare kwaliteit.

Het bestaande maar ontoegankelijke groen- en parkaanbod zoals grond van kerkfabrieken, binnentuinen van sociale huisvesting, de tuin van de Academie... wordt ontsloten voor het publiek.

De reeds toegankelijke parken worden publieksvriendelijker gemaakt. De kwaliteit van de parken wordt verhoogd, waarbij zowel rekening wordt gehouden met de veiligheidsnoden als met de noden aan groen en aan recreatie.

Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de stedelijke natuurbeleving en aan voldoende ruimte voor stedelijke fauna.'

Doetips voor aangename dagen in de Hobokense Polder

Wat is geocaching?

Geocaching is een hightech schattenjacht die over de hele wereld wordt gespeeld door avonturiers met GPS-apparaten.

Iemand verstopt ergens een waterdichte doos, met daarin een logboek en een aantal voorwerpen. Met een hand-GPS bepaalt hij de precieze coördinaten van de schuilplaats. Vervolgens publiceert hij die op het internet: www.geocaching.com.

Andere mensen lezen op de Geocache-website die coördinaten en kunnen dan op zoek gaan naar de "cache" (schat). Vinden ze hem, dan schrijven ze hun bevindingen over de tocht neer in het logboek en mogen ze uit de doos een voorwerp nemen, maar ze moeten er ook weer één bijplaatsen.

Zo verandert de inhoud van de schat voortdurend. Ook op de site kan je je vondst loggen en zo een stand bijhouden van het aantal caches die je reeds vond.

Het plezierige aan geocaching is dat diegene die de schat verstopte, u laat kennis maken met mooie plaatsen: natuurgebieden, bezienswaardigheden, enz., die u anders misschien nooit zou ontdekken.

Caches zijn er in alle formaten, gaande van een filmdoosje (micro-cache) over een brooddoos tot een heuse kist.

Er is ook een Nederlandstalige site www.geocaching.be met veel uitleg hoe je eraan moet beginnen.

Geocaching

Luk Smets

Geocaching in de Hobokense Polder

In Polder.blad van oktober 2011 kon u lezen over onze geocachetocht door ons prachtig natuurgebied. We hadden er veel plezier aan, maar toch vonden we dat er mankementen aan zaten. Het was duidelijk dat we als beheerders van het gebied maatregelen hadden getroffen, zoals verplaatsen van infoborden, waar de geocache niet aan aangepast was. Meer samenwerking tussen cachelegger en beheerder was dus aangewezen. Dus namen we contact met de cachelegger, die op Geocache.com als MaSaLo gekend staat. Bert Vanneuville was dadelijk bereid hierover rond de tafel te zitten en wou het traject wat aan te passen, zodat het nu passeert langs nieuwe infoborden en verlegde wandelwegen. Het resultaat is een mooie wandeling langs de mooiste plekjes van de Hobokense Polder met een mooie apotheose: het vinden van de schatkist! Uiteraard worden de wandelwegen gevolgd. Enkel naar de schatkist zal je koeienpaadjes moeten volgen.

Loggingen op geocaching.com

De website leert ons dat deze cache intussen reeds 301 keer gevonden werd. 12 keer hadden de zoekers minder geluk en konden ze de niet genieten van de apotheose. We geven je een bloemlezing van de recentste loggingen.

Siltim, Gevonden!, 11/3/2013

Na een leuke wandeling in het zonnetje vorige dinsdag hebben alle wp's gevonden maar door een foutje in het rekenwerk de cache niet gevonden. 's avonds herberkend. En vandaag 11-03-13 gaan oppikken bij een heel ander weer type.

MarcTim, Gevonden!, 08/03/2013

Yes yes yes. Gevonden. Even de weg kwijt door een verkeerd nummertje. Gelukkig het excel bestandje gebruikt (bedankt daarvoor) en correctie kunnen maken. Erg vochtig

in de polder! De Galloways waren schitterend. Mooie dieren.

Dorien h, Gevonden! 03/03/2012

Vandaag hebben we de Hobokense Polders moeten temmen om de cache te kunnen loggen... oké, vooral omdat ik dacht dat tussen al die takjes ook wel een padje zou zijn, wat dus niet het geval was! Kunnen genieten van de eerste zonnestraaltjes van dit jaar, zalige dag en met wat rekenwerk en wat aanpassingen de cache vlot gevonden! Toffe dag, leuke multi!

Pollefeys, Gevonden!, 02/03/2013

Zeer leuke wandeling tussen de wilde paarden en koeien in de Hobokense Polder. Het gezelschap bestond uit 4 volwassenen en 2 jongens van 12j. Een succes. Rubberen laarzen zijn aan te raden. Als kers op de taart onze eerste "first to find" trackable. Die zullen we op onze volgende cache laten doorreizen.

Ma Dalton, Gevonden!, 24/02/2013

Mooi, soms avontuurlijke wandeling door polderbos. De lichte sneeuwval kon ons niet deren. Eerst kwamen we de paarden tegen en wat later de koeien met 2 jonge spruiten. De cache zelf lag goed uit het zicht, maar op een logische plaats.

Sandy&Manu, Niet gevonden, 12/02/2013

Vandaag moest ik in de buurt zijn en deze leek me een leuke om te doen. Alles ging vlot tot van wp3 naar wp4 moest

gegaan worden. Alles onder water en geen doorkomen aan. Dan een andere invalshoek geprobeerd waar er een bordje aan de rand van de zee staat dat er een beek buiten haar oevers was getreden. Er was zelfs een waarschuwing dat er een hond is ziek geworden van het water.... Hier kom ik zeker nog terug

Volhardende otter, Niet gevonden, 27/12/2012

Vandaag poging gedaan om de cache te vinden. Na WP3 hebben we het zoeken moeten staken omdat de beek behoorlijk buiten de oevers was getreden. We komen zeker nog eens terug met hogere laarzen of als het wat langer droog is geweest

Geocaching en Natuurpunt

In november 2011 organiseerden we in de Hobokense Polder een initiatie in Geocaching aan de hand van de multicache van MaSaLo. We kregen daarbij de steun ook de steun van Dirk Daems, de voorzitter van Geocaching.be. Dit leidde tot verdere contacten tussen deze organisatie en Natuurpunt. Natuurpunt staat positief tegenover geocaching. Zoals overal moet je wel toestemming hebben van de beheerder van het gebied.

Er werden algemene regels aanvaard, zodat de natuur zo weinig mogelijk schade ondervindt. De reviewers van Geocache.be, die nagaan of de caches volgens de regels zijn gelegd, hebben toegang gekregen tot gedetailleerde kaarten van de door Natuurpunt beheerde gronden en worden automatisch verwittigd als een nieuw gemelde cache binnen deze zones valt.

Geocaching is een nieuwe vrijetijdsbesteding, die mensen opnieuw in contact brengt met natuur en bos. Uit de logs blijkt dat bezoekers de locaties in de natuur weten te waarderen en er plezier aan beleven. Het geeft een gevoel van vrijheid en zin naar avontuur.

Geocaching is voor de terreinbeheerder ook een aantrekkelijk gegeven, want deze doelgroep heeft geen behoefte aan een degelijke infrastructuur of bewegwijzering, zodat de beheerkosten minimaal zijn. Anderzijds kan de geocacher door oordeelkundig plaatsen van de zoekopdrachten net langs de infrastructuur geleid worden, die maximale informatie geeft.

Hoewel geocaching geen effect hoeft te hebben op het beheer van terreinen, zal in een aantal gevallen de omgeving van de cache grondig worden afgezocht. Dit is vooral het geval als de nauwkeurigheid van de GPS terugloopt door weersomstandigheden of een dicht bladerdek. Ook kan de aanwezigheid van de vinder voor verstoring zorgen in broedseizoen of op een pleisterplaats voor wintergasten. In overleg met de natuursector bepaalt Geocaching.be dat caches enkel mogen geplaatst worden op openbaar toegankelijke plaatsen en maximum 3 m buiten het wandelpad. Aan de zoeker wordt gevraagd, waar beschikbaar, de wandelpaden niet te verlaten.

Aangeraden geocaches in de Hobokense Polder

Ga naar www.geocaching.com. Kies Spelen > Verstop en Zoek en typ Hobokense Polder in het zoekvak. Je vind een hele reeds caches in het natuurgebied en de buurt. "Hobokense Polder" is zeker aan te raden en leidt je door de centrale deel. "Polderbos" leidt je door het deel tussen Polderstad en de Schelde.

Kinderen en (groot)ouders, ontleen één van onze doe-rugzakjes!

Een superleuke doe-wandeling in de Hobokense Polder! Dat kan op elk moment van het jaar. De Hobokense Polder toont in elk seizoen zijn natuurlijke schatten.

Je kan voor je kind(eren) tussen 5 en 12 jaar gratis een Natuurpunt-doe-rugzakje ontleen. En dan ga je met Whoppie, het molletje de natuur van de Hobokense Polder verder ontdekken.

De doe-wandeling vertrekt in Taverne De Schorren, Graspolderlaan Hoboken. Je kan daar een **Natuurpunt-rugzakje afhalen met het nodige**

materiaal (verrekijker, kompas, loep, opdrachten, ...). Uitlenen is gratis, je betaalt wel een waarborg van 20 euro per rugzakje.

We hebben momenteel drie dezelfde rugzakjes ter beschikking met hele leuke doe-opdrachten.

En op het einde wacht je nog een kleine verrassing !

Je kan terecht in De Schorren van dinsdag tot en met zondag vanaf 11 u. Maandag = sluitingsdag

Info over de doe-rugzak: Ria Thys, 03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Massale kraanvogeltrek over België en Nederland

Begin maart werden België en Nederland overspoeld door kraanvogels. Door het plotselinge mooie weer en de zuidoostelijke wind trok een brede stroom kraanvogels over. Ze vertrokken einde februari vanuit Spanje en Frankrijk naar hun broedgebieden in Noord-Europa. Vogeltellers noteerden enorme aantallen. Het ging naar schatting om wel 100 000 vogels.

Een reconstructie van deze immense trektocht.

De kraanvogeltrek is een van de meest imposante natuurverschijnselen van Europa: ieder voorjaar trekken deze grote vogels met luid getrompetter vanuit de overwinteringsplaatsen in Spanje en Frankrijk naar de broedgebieden van Noord-Europa. De aanblik van hun machtige V-formaties in combinatie met het joelende, trompetachtige roepen van honderden vogels doet alle vogelaars-harten sneller kloppen.

Vanaf 3 maart werd de kans op kraanvogels in ons land groter. Op 27 februari vertrokken er al 78 000 vogels vanuit Spanje. In totaal overwinteren daar circa 150.000 vogels. Het grootste deel van deze vertrekkers was de dag erna aanwezig in Arjuzanx, in het zuidwesten van Frankrijk. Deze groep trok richting het noordoosten; op 3 maart pleisterden veel vogels op de vaste slaapplaatsen aan het Lac du Der. In de namiddag van 3 maart trokken de eerste groepen over het land. De matige zuidoostenwind op die dag zorgde ervoor dat de kraanvogels hun trekbaan wat richting het westen verlegden. Het is ieder jaar opnieuw de vraag of de kraanvogels België en Nederland aandoen, omdat de

trekbaan normaliter wat oostelijker ligt.

De topdag volgde op 4 maart, toen grote groepen aan het einde van de ochtend over oostelijk België en Zuid-Limburg trokken. De zwakke, zuidoostelijke wind zette door. Op basis van op waarneming.nl ingevoerde tellingen trokken die dag naar

schatting 50.000 kraanvogels over het oosten van België en het zuidoosten van Nederland. Het ging om grote groepen van gemiddeld ongeveer 300 vogels. Een topdag dus! Om zoveel mogelijk van de gunstige omstandigheden te profiteren, trokken de kraanvogels tot ver in de avond en zelfs 's nachts verder.

Luc Van Schoor en Sonja Van Kerckhoven, die enkele dagen in de Oostkantons verbleven, stuurden ons volgend bericht: *"We waren dit weekend in de besneeuwde Oostkantons, waar er zeer veel kraanvogels overtrokken. Het zonnige weer met een ZO wind zat maandag wel mee.*

We zagen nabij Manderfeld rond de middag op ruim 1 u tijd ca 2400

Kraanvogels over Hoboken Foto: Joachim Pintens

exx in 9 groepen in een breed front overtrekken.

Maar wat dan zeggen over de 26.487 exx die de ganse maandag over Butgenbach en omgeving overtrokken ! Het is al jaren geleden dat er zoveel ineens doortrokken."

Een bekend verschijnsel is dat kraanvogels bij zuidoostelijke wind ook over westelijk België en Nederland vliegen. Dinsdag 5 maart was dat ook zo.

Joachim Pintens, onze geweldige jonge vogelaar, en woonachtig in Hoboken schrijft ons: *"Met alle kraanvogelgekte heb ik gisteren (5 maart) de hele avond uit mijn raam gehangen en in de schemering kwam er plots een prachtige groep kraanvogels langs van 109 exemplaren!*

Eerder die dag heb ik op school vanuit het klaslokaal ook nog 18 kraanvogels gezien. Ik heb steeds pech gehad met deze soort (duidelijk kunnen horen over ons huis maar te dikke mist, net te veraf, juist gemist ...) maar gisteren was het dubbel en dik raak!"

Boeiende informatie over allerlei natuurthema's kan je dagelijks lezen **als je je abonneert op www.natuurbericht.nl**

Foto: Luk Smets

Roger en Lientje, het beverkoppel ... Een kortverhaal voor jong en oud van Frieda Heyninck

Het was een heldere nacht in de lente, de sterren fonkelden aan de hemel en de rivier die door het bos kabbelde, glinsterde in het maanlicht. Nevelslierten dreven over het water en een uil vloog geruisloos door het bos. Alles was kalm en rustig maar....

In de rivier zwommen twee geheimzinnige schaduwen, ze zwommen stilletjes voorbij de familie eenden die rustig lagen te slapen. Ook de zwanen die verderop sliepen, merkten niets. Enkel de uil kraste waar-schuwend toen hij voorbijvloog.

Een tijdje later werd het bos en de bewoners van de rivier opgeschrikt door gekraak, geritsel en af en toe een doffe plof.

Sebastiaan het eendje

De eendjes keken elkaar verschrikt aan, Sebastiaan het kleine eendje die met zijn zusjes lekker warm bij mama lag te slapen, kroop slaperig een beetje dicht onder mama's veilige vleugels. De zwanen keken verstoord rond, de vogeltjes in de bomen kropen wat dicht bij elkaar en de eekhoortjes keken verbaasd rond. Niemand wist waar die geluiden vandaan kwamen. De hele nacht hoorden ze die rare geluiden.

De volgende morgen, toen de zonnestralen de nevelslierten oplostten, waren de gebeurtenissen van die nacht het onderwerp van gesprek. De vogeltjes kwetterden opgewonden tegen elkaar en Kra de kraai, die

kwam aangevlogen, vertelde dat hij twee grote monsters had gezien die ochtend. Ze hadden enorme grote tanden en een afschuwelijk grote staart. Alle dieren waren ontzet, waar kwamen die monsters ineens vandaan. Alleen Sebastiaan, het kleine eendje, vond het reuze spannend, een écht monster, waw!

De eenden, de zwanen, de vogeltjes, de eekhoortjes en alle anderen spraken opgewonden door elkaar. De oude Mijnheer Emiel de rat, die voorbij kwam gewandeld, hij deed, weer of geen weer, elke ochtend zijn ochtendwandelingetje, kwam nieuwsgierig dichterbij.

"Hebben jullie het over onze nieuwe burenen?" vroeg hij.

"Nieuwe burenen?" vroegen de zwanen verbaasd.

"Nieuwe burenen?" vroegen ook de eenden verbaasd.

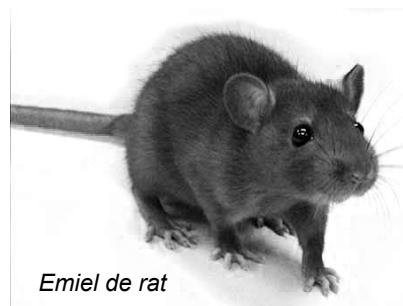
"Welja," zei Mijnheer Emiel, "Mijnheer en Mevrouw Bever!"

"Hoe, weten jullie dat dan niet?"

"Nee" zei iedereen in koor

"Het zijn vriendelijke dieren hoor, Mijnheer en Mevrouw Bever" zei Mijnheer Emiel, "ik heb er vanmorgen een praatje mee gemaakt, ze komen van ver en ze vonden het hier een mooi plekje om te wonen"

Iedereen haalde opgelucht adem, gelukkig waren er geen monsters in het bos.

Emiel de rat

De zwanen stelden voor om hun nieuwe burenen te gaan welkom heten maar Mijnheer Emiel zei:

"Dan moeten jullie wel even wachten hoor want overdag slapen ze meestal, hebben ze mij verteld. En als jullie het niet erg vinden, ga ik nu verder wandelen want zo lang stilstaan is

Roger de bever

slecht voor mijn reumatiek."

"Dag Mijnheer Emiel" zeiden ze allemaal en toen tegen elkaar,

"Wanneer gaan we dan onze nieuwe burenen bezoeken?"

Ze kwamen overeen dat ze 's avonds allemaal samen zouden gaan, dat was gezelliger.

Toen de zon langzaam onderging, gingen ze allemaal op weg. Natuurlijk was Sebastiaan, het kleine eendje er ook bij, dat wou hij niet missen.

Mijnheer en Mevrouw Bever keken even verbaasd toen ze aankwamen, maar toen de zwanen hen plechtig welkom heetten in het bos, zei Mijnheer Bever:

"Hallo allemaal, ik ben Roger de bever en dat is mijn vrouwtje Lientje" Het ijs was vlug gebroken en nu begon iedereen door elkaar te praten en zich voor te stellen.

"Ik hoop maar" zei Roger de bever "dat wij jullie deze nacht niet wakker gemaakt hebben toen wij takken afknaagden om ons huis te maken?" "Welnee" jokten ze allemaal "we hebben er praktisch niets van gemerkt!"

"Papa" zei het hoge, heldere stemmetje van Sebastiaan het kleine eendje "Roger en Lientje hebben écht wel grote tanden hé, juist zoals Kra de kraai het heeft gezegd."

"Stt Sebastiaan" zei papa verlegen, "dat zeg je niet!" maar Roger de bever lachte en zei:

"Ja jongen, wij eten bladeren en kruiden maar ook de bast van de bomen en wij knagen ook takken en

Kra de kraai

struiken af om ons huis te maken, daarom hebben wij zo'n grote tanden. Ik kan er zelfs een boom tot 100 cm mee omknagen!" "Ooooh," zei Sebastiaan bewonderend. Lientje, mevrouw bever, zei vriendelijk "Wij gingen juist eten, eten jullie misschien graag een hapje mee?" "Nee, nee, dank u wel" zeiden ze

allemaal. Maar Sebastiaan wilde wel eens proeven, dus gaf Lientje hem een lekkere tak, waarna ze voordeed hoe hij de bast er af moest knagen. Hoe Sebastiaan ook probeerde, hij kreeg er geen stukje bast afgeknaagd en om eerlijk te zijn, hij vond het ook helemaal niet lekker. Hij keek zo beteuterd dat iedereen in een lach schoot.

"Maar Sebastiaan" zei papa eend "jij hebt toch geen tandjes om te knagen, wij eendjes eten gras en waterplanten!"

Toen iedereen een beetje later afscheid nam, zei Roger de bever "Als ons huis af is, moeten jullie allemaal maar eens komen kijken" en tegen Sebastiaan zei hij: "Weet je hoe wij ons huis noemen jongeman?" "Nee," schudde Sebastiaan met zijn hoofd.

"Wij noemen dat een burcht" zei Roger de bever maar voordat Sebastiaan nog iets kon vragen of zeggen zei papa eend:

"Kom Sebastiaan, we gaan naar huis, het is al laat en het is bedtijd voor jou." Na een goeie nacht te hebben gewenst, gingen ze naar huis.

Die nacht was er weer gekraak, geritsel en af en toe een doffe plof te horen maar het stoorde niemand meer, ze wisten nu dat het Roger en Lientje waren die aan hun huis werkten.

En Sebastiaan? Die lag te dromen van ridders die in een burcht woonden en die ridders geleken wel heel erg op Roger de bever!.

De bever

Eva Suls

Zaterdag 15 juni plannen we met Natuurpunt Anders een kajaktocht op de Ourthe, waar we vooral onze aandacht zullen geven aan beversporen. Eva, trekker van NP Anders, laat u via onderstaand artikel al wat meer vernemen over deze fascinerende zoogdieren.

Sommige mensen hebben misschien al eens het geluk gehad om een bever te zien, zij zullen zeker met grote verwondering naar dit prachtige zoogdier gekeken hebben.

Van een klein diertje kunnen we echter niet spreken, met een lichaam van 70cm tot 100cm en een gewicht rond 25 kg is het een behoorlijk zoogdier, zelfs het grootste knaagdier in Europa. Wat meteen opvalt is de grote staart die lang, onbehaard en plat is. Waarvoor zou dit nu zo belangrijk zijn voor de bever? Zijn staart doet dienst als zitkussen, warmteregulator, vetopslagplaats, roer bij het zwemmen... voelt hij gevaar, dan slaat hij krachtig met zijn staart op het water om de soortgenoten te waarschuwen. Op het water is de bever niet zo beweeglijk, maar in het water zijn ze erg snel, ze zwem-

men en duiken en kunnen tot 15min onder water blijven.

Hoe komt het dat het water niet tot op de huid kan doordringen? De bruine vacht bestaat uit haren die zo dicht op elkaar zitten dat er geen water kan doordringen. De bever is daarom ook heel goed aangepast aan het leven in het water, ook kan je tussen zijn tenen van de achterpoten zwemvliezen opmerken.

Leefwijze

Wanneer kan je het beste bevers ontdekken? Bevers zijn vooral actief in de schemering en de nacht. Overdag zul je ze niet vaak zien, omdat ze hun tijd al slapend doorbrengen. Ze maken gebruik van holen die in de oevers van vijvers worden gegraven.

Indien dit echt niet mogelijk is, dan gaan ze een takkenburcht bouwen. Dit bestaat uit opeengestapelde takken met modder. De ingang van de burcht ligt onder water.

Bevers leven nooit alleen, maar steeds in een familie. Een familie bestaat gemiddeld uit 6 dieren, het ouderlijke paar, de jongen van minder dan 1j en de nakomelingen van het vorige jaar. De paring gebeurt in februari en na een draagtijd van 3.5 maanden worden de jongen gebo-

ren. De opvoeding gebeurt door de ganse familie. Op 3 jarige leeftijd gaan bevers op zoek naar hun eigen leefgebied en zullen ze voor nakomelingen zorgen.

Bevers houden van de aanwezigheid van boomopslag op de oever. Ze verkiezen stilstaand water, maar ze maken ook al eens gebruik van waterlopen, ze verplaatsen zich via sloten en waterlopen, maar kunnen vrij grote afstanden afleggen. Eén familie heeft voldoende aan 2 à 3 km rivieroever.

Voedsel

Bevers zijn echte vegetariërs. Met hun 4 grote en scherpe snijtanden eten ze de bast, twijgjes en bladeren van bomen en struiken en wortelstokken. Ze houden vooral van zachte boomsoorten zoals populier en wilg. In de zomer eten ze ook kruiden land -en waterplanten. In de winter leggen ze een voorraad takken aan. Ze eten bijna 2 kg per dag.

Tijdens een wandeling kunnen we sporen van een bever herkennen. Bij het omknagen van een boom maakt hij een inkeping, ook kan je spaanders terugvinden rond de

plaats waar de bever heeft geknaagd. De bever heeft 5 tenen, waarvan de duim klein is.

Verspreiding

De Europese bever was ooit een algemene soort in de beboste valleigebieden, de belangrijkste oorzaak van het verdwijnen van de bever is de jacht. Zijn vlees en pels waren zeer gegeerd, maar ook zijn geurende klierafscheiding die werd gebruikt in geurwaren.

Waarom is de bever een zeer nuttig dier?

De bever zorgt voor positieve effecten op de natuur. Hij voorkomt het dichtgroeien van de valleien met

wilgenstruiken. Doordat hij grote bomen kan vellen, zorgt hij voor open ruimte en dit trekt opnieuw insecten en vogels aan.

Bevers hebben ondiep water nodig van min. een halve meter, is het water echter te ondiep, dan zal de bever het water opstuwen door met afgeknaagde takken een dam te bouwen. Dit zorgt dan weer voor stilstaand water dat zeer geschikt is voor vissen en amfibieën.

Deze handelaars ondersteunen Natuurpunt Hobokense Polder

Hartelijk dank aan onderstaande handelaars en bedrijven voor de financiële ondersteuning die we van hen krijgen voor de verdere ontwikkeling van ons natuurgebied

Fietsenwinkel Hobobikes BVBA, Kapelstraat 137, 2660 Hoboken Tel. 03/827 58 47

Verzekeringen en beleggingen Alert N.V., Kioskplaats 60, 2660 Hoboken Tel. 03/827 31 50

Verzekeringkantoor Marc Van Ruymbeke, Frans Smekensstraat 7, 2660 Hoboken Tel. 03/827 29 48

Beenhouwerij Van der Keere, Kapelstraat 39, 2660 Hoboken Tel. 03/827 53 01

Centrale verwarming en sanitair Lamberechts bvba, Jan Van de Wervelaan 39, 2660 Hoboken, Tel. 03/830 29 75

Tuinaanleg Huylebroeck, Jules Pauwelstraat 50/52 2660 Hoboken, Tel. 03/830 44 90

Magische wandelingen in de Hobokense Polder

De inspirerende wandelingen Magische Aarde, georganiseerd door **TILIA Levensbegeleiding**, blijven ook in 2013 doorgaan in onze geliefde Polder.

Steeds op donderdagavonden: **25 april, 16 mei en 20 juni.**

Na een korte ademhalingsoefening maken we kennis met de eigen-

schappen van de boom die deze periode beschrijft in de Keltische Boomkalender, we wandelen een gedeelte in stilte meditatie over een eigen thema of een thema volgens het seizoen. Daarna zoeken we een fijne plaats op om een meditatie ter heling van onszelf en van Moeder Aarde te doen, waarna we in dankbaarheid afsluiten.

Meebrengen: gepaste kledij voor het weer, stevige schoenen of rubberlaarzen, een zaklamp in donkerdere dagen, muggenspray bij warmte.

Meer info via www.TILIA-Levensbegeleiding.be
 Inschrijven via 0478/73 74 88 of
info@TILIA-Levensbegeleiding.be

Algemene info

Lidmaatschap Natuurpunt: 24 euro per jaar te storten op onze rekening. Dit bedrag omvat het lidmaatschap voor het hele gezin. Als lid van Natuurpunt Hobokense Polder ontvangt men het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift Polder.blad.

Abonnementen: Natuurpuntleden kunnen zich abonneren op het natuurstudietijdschrift Natuur.focus en het ornithologisch blad Natuur.oriolus aan telkens 8,5 euro. Beide tijdschriften samen kosten 14,50 euro.

Abonnement op het tijdschrift Polder.blad van Natuurpunt Hobokense Polder: voor leden van andere afdelingen door storting van 7 euro op onze rekening.

Verzekering: ieder Natuurpuntlid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid. Daar het bestuur niet verantwoordelijk kan gesteld worden voor de gevolgen van brand, worden de rokers er uitdrukkelijk op gewezen dat zij dit doen op eigen risico.

Alle betalingen dienen te gebeuren op volgende rekening:
BE35 9796 3996 0737 van Natuurpunt Hobokense Polder. Op uw betalingen steeds reden van betaling en uw naam vermelden a.u.b.

Fiscaal aftrekbare giften (min. 40 euro) dienen rechtstreeks gestort te worden op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Michiel Coxiestraat 11 2800 Mechelen met vermelding "7742 Reservaatfonds Hobokense Polder".

Contactpersonen

Voorzitter: info@hobokensepolder.be
Danny Jonckheere, Cdt. Van Laethemstraat 45, 2660 Hoboken, 03/828.64.03

Conservator Hobokense Polder: conservator@hobokensepolder.be
Wim Mertens, Jan de Groofstraat 13, 2610 Wilrijk, 03/216.93.62

Redactie en lay out Polder.blad: tijdschrift@hobokensepolder.be
Ria Thys en Luk Smets, J.F.Kennedylaan 22, 2630 Aartselaar, 03/289.73.66

Ledenadministratie, penningmeester en webmaster:
leden@hobokensepolder.be - webmaster@hobokensepolder.be
Luk Smets, J.F.Kennedylaan 22, 2630 Aartselaar, 03/289.73.66

Geleide wandelingen: wandelingen@hobokensepolder.be
Annie Van Zwieten, Zomerdijklaan 4, 2660 Hoboken, 03/828.37.60

Propaganda:
André Driesen, Krekelstraat 124, 2660 Hoboken, 03/829.19.10

Goudklompjes:
André Van Langenhove, Zevenbergenlaan 8, 2660 Hoboken, 03/288.00.81
Gilbert Van de Velde, Van Traynellaan 28, 2660 Hoboken, 03/825.12.75

Natuurbeheer voor schoolklassen:
Roger Desmedt, Vlaamse Kunstlaan 68/3, 2020 Antwerpen, 03/ 237 97 47

Volg ons op Facebook

De **Polderwandelingen** worden verzorgd door onze natuurgidsen van Natuurpunt Hobokense Polder

Een wandeling in de Hobokense Polder aanvragen?
Hoe doe je dat?

Ieder die het wenst, ook scholen en verenigingen, kunnen een wandeling met natuurgids aanvragen bij Annie Van Zwieten. Contactgegevens: zie hoger.

Website: www.hobokensepolder.be
Raadpleeg deze website voor achtergrondinformatie, foto's en videoclips van activiteiten, de geschiedenis van de Hobokense Polder, laatste info, ...

Polder.flits: Van tijd tot tijd brengen we onze leden via e-mail op de hoogte van dringende berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden of als herinnering. Wenst u zulke berichten te ontvangen, geef dan uw emailadres door aan flits@hobokensepolder.be

Onze afdeling heeft een **open bestuur**. De bestuursvergaderingen vinden in principe plaats op de **derde dinsdag van de maand om 20 u in zaal Moretus, Berkenrodelei 34 te Hoboken**. Alle leden zijn welkom. Zie verder in het tijdschrift voor eventuele wijzigingen.

Trektellen

Spechtenonderzoek

Soortenbescherming

Waterpiepers

ARDEA

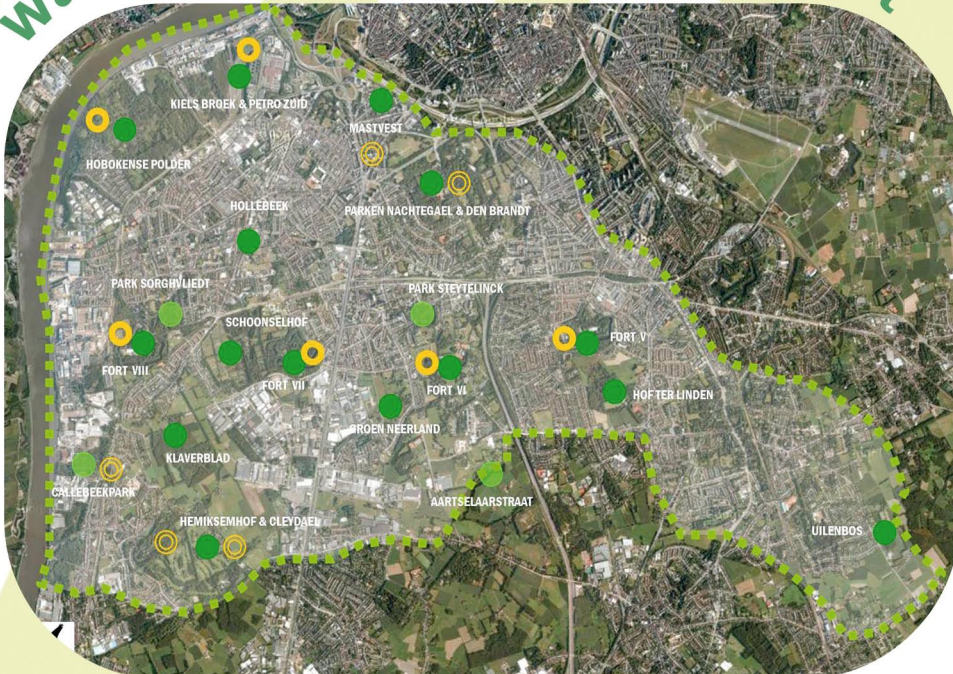
VOGELWERK GROEP NATUURPUNT
ANTWERPEN ZUID

Slechtvalkproject

Watervogeltelling

Activiteitenkalender

Activiteiten, waar je je op voorhand moet voor inschrijven, zijn in vet gemarkeerd.

- Za 30 ma Start lentetrekkingen Scheldedijk
Za 6 apr **Daguitstap Raspaillebos**
Di 16 apr Bestuursvergadering in Zaal Moretus
Zo 28 apr **Wandelzoektocht in Polder**
Za 4 mei **Vroegochtendwandeling en ontbijt**
Ma 20 mei **Kruidenwandeling en openluchtkoken**
Di 21 mei Bestuursvergadering in Zaal Moretus
Za 8 juni **Duingebieden van De Panne**
Za 15 juni **Kajakken op de Ourthe**
Di 18 juni Bestuursvergadering in Zaal Moretus
Vr 21 juni Natuur in de schemering in de Polder

Cursus Mieren: 25 april - 2 en 4 mei

Weekend Weerribben/Wieden:
31 mei - 1 en 2 juni : Volzet !!

Natuurbeheer: Onze Goudklompjes werken elke woensdag in de Polder en dit van 9.30 u tot ca 14 u.
Voor info: contacteer André Van Langenhove,
03/288 00 81 of Gilbert Van de Velde, 03/825 12 75
Info natuurbeheer met schoolklassen: Roger Desmedt,
03/ 237 97 47

Artikels voor het volgende Polder.blad - met
verschijningsdatum 1 juli 2013 - dienen bij de redactie te
zijn op **31 mei 2013**
(zie colofon, blz. 30)

www.hobokensepolder.be